

CÍRKEVNÍ RESTITUCE – KALOUSKOVA POSLEDNÍ VEČEŘE?

PŘEDNÁDRAŽÍ POTŘEBUJE NUTNĚ POMOCI!, METYLALKOHOL, DEREGULACE A ŠKRTY, TURNÉ ŠKOLSKÝCH ODBORŮ A INICIATIV, (A)SOCIÁLNÍ KARTY ZAVEDENY, ODBORY VE SVĚTĚ, JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA PO MASAKRU HORNÍKŮ, PROTESTY V GRUZII, IN MEMORIAM JAKUBA POLÁKA

VYDÁVÁ SOCIALISTICKÁ SOLIDARITA ZA PŘÍSPĚNÍ KOLEKTIVU AUTORŮ

Registrační číslo Ministerstva kultury ČR: E 20370

Web: www.socsol.cz

E-mail: redakce@socsol.cz

predplatne@socsol.cz

info@socsol.cz

Šéfredaktor:

Lukáš Matoška

Redaktoři:

Dominik Forman, Vítězslav Lamač, Štěpán Lohr

Do tohoto čísla původními texty a překlady přispěli:

Barbora Čapinská, Dominik Forman, Štěpánka Klímková,
Kateřina Krejčová, Vítězslav Lamač, Ondřej Lánský, Štěpán
Lohr, Lukáš Matoška, Jan Májiček, Petr Rohel, Jiří Ruppert,
Jan Růžička

Korektury:

Karolína Babíčková, Lukáš Matoška, Anna Zitová

Návrh obálky:

Dominik Forman

Grafika a sazba:

Václav Pajkr

Prodejní místa časopisu:

Studentský klub K4 (Celetná 20, Praha 1-Staré Město) –

pondělí až pátek od 10 do 24 hod.,

sobota až neděle od 16 do 24 hod.

Divus (Bubenská 1, Praha 7) –

pondělí až sobota od 11 do 21 hod.

Kamenný obchod Fair&Bio (Sokolovská 29,

Praha 8-Karlín) – pondělí až pátek od 11 do 19 hod.

Prodejní a petiční stánek Socialistické Solidarity

(Mariánské náměstí 1, Praha 1-Staré Město) – každý čtvrtek
od 17 do 18 hod.

Měsíčník Solidarita je nevýdělečné periodikum; utržené peníze z prodeje jsou investovány do nákupu následujícího čísla. Náměty na články posílejte na redakční mail (vizte výše). Solidarita je po ČR distribuována odběrateli; otázky zájemců o předplatně či distribuci zodpovíme na informačním nebo redakčním mailu (výše).

OBSAH

SLOVO ÚVODEM:

Na paměť Jakuba Poláka – Boj pokračuje!

3

DOMÁCÍ:

Turné v poločase

4

Přednádraží musí žít

6

SOS přednádraží

7

Sociální karty

8

Stop sociální reformě

9

Festival za demisi vlády

9

ANALÝZA:

Co bylo ukradeno, musí být vráceno?

10

Křesťané proti zákonu o církevním majetku

13

ROZHOVOR:

Hnutí Occupy – rok poté

14

Hnutí Occupy oživilo americkou levici

15

ZAHRANIČNÍ:

Odbory ve světě

16

Jihoafrická republika po masakru horníků

16

Protesty proti mučení vězňů v gruzínských věznicích

17

STÁTNÍ KAPITALISMUS:

„Řešení“ Tugana-Baranovského

18

Bucharin o krizích ve státním kapitalismu

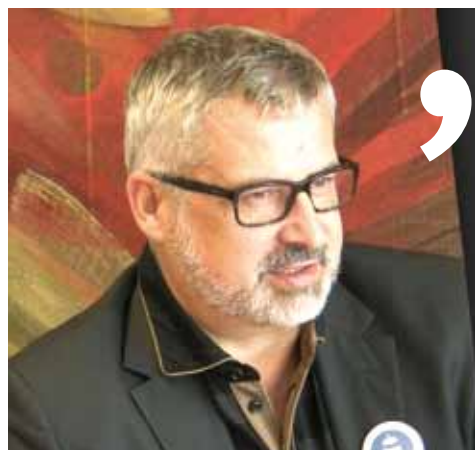
18

GLOSA:

Metylalkohol a neviditelná ruka trhu

20

Socialistická Solidarita na internetu:

”

ČASOPIS SOLIDARITA SLEDUJE PŘESNĚ TO, CO MUSÍ ZAJÍMAT KAŽDÉHO ODBOROVĚ ORGANIZOVANÉHO ZAMĚSTNANCE. ZPROSTŘEDKOVÁVÁ ZAHRANIČNÍ ZKUŠENOSTI BOJŮ ZA PRÁVA PRACUJÍCÍCH, DLOUHODOBĚ PODÁVÁ KRITIKU NEOLIBERÁLNÍCH REFORM A NAPŘÍKLAD SE KONKRÉTNĚ VĚNUJE SITUACI ZÁKLADNÍHO, STŘEDNÍHO I VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ.

FRANTIŠEK DOBŠÍK, PŘEDSEDA ŠKOLSKÝCH ODBORŮ (ČMOS PŠ)

NA PAMĚŤ JAKUBA POLÁKA – BOJ POKRAČUJE!

V úterý 25. září podlehl soudruh Jakub Polák rakovině. Necháváme stranou řeči, zda byl ideově více anarchistou nebo marxistou; považujeme je za zbytné. My budeme pamatovat nesmlouvavého a houževnatého bojovníka proti sociální nerovnosti ve všech jejích podobách.

Jakub Polák byl v 90. letech činný v Levé alternativě, radikálně levicové straně, ale především byl konstitutivní postavou obnovovaného anarchistického hnutí, a to již od 80. let. Málokdo by si bez něj dokázal představit squatting, antifašismus a další aktivity nejen anarchismu v tuzemsku.

Jen díky Jakubu Polákovi byl znovuotevřen případ utopeného Roma Tibora Danihela a jen díky němu dostali neonacisté namísto původních podmínek tvrdé tresty, které zasluhovali.

Zápasu se sociálním vyloučením věnoval Jakub všechny své síly – včetně těch posledních, když burcoval k podpoře obyvatel ostravského Přednádraží, jak patrně z článku Petra Rohela v tomto čísle.

Jakub Polák byl vždy připraven nezištně prakticky přispět společné věci. Jeho smrt nás oslabila všechny. Inspiraci a sílu však můžeme čerpat z jeho nekončícího odhodlání bojovat za sociální spravedlnost.

Poslední rozloučení s Jakubem, které bylo příznačně pojmenováno „antipohřeb“, proběhlo v sobotu 6. října. Přítomnost policejních složek na vzpomínkové události připomínala pohřeb Jana Patočky.

Den nato se uskutečnil historicky první český Roma Pride. Pochodu romské hrdosti, dění na ministerstvu práce a sociálních věcí, další řecké generální stávce, pokračujícím masovým protivládním protestům ve Španělsku, venezuelským volbám atd. se budeme věnovat

v příštím čísle. 17. listopadu v Praze na Václavském náměstí proběhne demonstrace „Demokracie vypadá jinak“.

**Jakube Poláku, děkujeme za vše.
Boj pokračuje!**

Redakce Solidarity

▲ Antipohřeb Jakuba Poláka (foto: Saša Uhlavá)

TURNÉ V POLOČASE

ONDŘEJ LÁNSKÝ, LUKÁŠ MATOŠKA

Letošní závěr léta a podzim nejsou jen ve znamení nadcházejících voleb do krajských zastupitelstev a senátu. Českomoravský odborový svaz pracovníků školství (ČMOS PŠ) se ve spolupráci s Hereckou asociací, iniciativami Za svobodné vysoké školy, ProAlt a dalšími odborovými svazy činnými v kultuře rozhodl pro vlastní kampaň, týkající se primárně oblasti školství a kultury.

▲ Beseda se studenty ústeckého gymnázia Dr. Šmejkal (zdroj: Solidarita)

Společně připravily turné Za záchranu vzdělanosti a kultury, které dosud zavítalo do Liberce, Jihlavy, Brna, Ostravy, Hradce Králové, Pardubic, Zlína, Olomouce, Ústí nad Labem, Chomutova a dalších 6 měst navštíví do počátku října. Hlavním cílem turné je upozornit na brutální podfinancování zmíněných sektorů a na tendenci k dalším škrtům.

Nový na akci není jen rozsah – dosud žádná kampaň odborů a iniciativ nepřešla práh největších českých měst –, ale i formát. Načasování turné, které se koná v předvolebním období, svědčí o tom, že zúčastněné odborové svazy neustupují, ale naopak dále projevují aktivní politický nesouhlas s neoliberálním typem vládnutí.

Protestní tristening z května letošního roku, jenž se odehrál během shromáždění platformy STOP VLÁDĚ před několika budovami ministerských úřadů, byl svého druhu předzvěstí právě probíhajícího turné. Již tehdy se tematizovaly otázky školství a kultury v kontextu dalších neoliberálních politik a již tehdy si výše vypočtené organizace vyzkoušely spolupráci na společné akci ve veřejném prostoru.

Předseda Herecké asociace Jiří Hromada v rozhovoru pro srpnovou Solidaritu vystihl, že záměrem podobných aktivit je „v jednotlivých rezortech znásobovat výtky a jednoznačně říct, že vláda [adekvátně] nekoná ani v detailech“ a oslovovat „jednotlivé komunity, aby daly svým dílčím problémům společného jmenovatele“ (rozhovor k dispozici na www.socsol.cz). A právě v těchto intencích bylo turné Za záchranu vzdělanosti a kultury připravováno.

PETIČNÍ A DEBATNÍ STANY

Na stanech, které jsou rozbíjeny na náměstích 16 českých měst, mohou účastníci či náhodní kolemjdoucí podepisovat celkem dva petiční texty. Ačkoli první pojednává o školství a druhý o kultuře, sdílejí společného jmenovatele: nezáměr vlády o tyto veřejné sektory, který se manifestuje především jejich neutěšeným financováním.

Petice *Za vytvoření podmínek pro kvalitní vzdělávání*, kterou sepsaly školské odbory (ČMOS PŠ) společně s iniciativou Za svobodné vysoké školy, vůbec poprvé jednotně poukazuje na podfinancování všech dílčích stupňů školství. Signalizuje se tím určitý

posun vůči dřívějšímu, kdy ministerstvu školství procházela praxe finančního posilování regionálního školství na úkor vysokého či naopak přesně podle hesla rozděl a panuj. Společná koalice vysokoškoláků a učitelů regionálního školství prolamuje tuto vládní metodu. „Stát zužuje objem prostředků určených pro školní pomůcky;“ stojí v petici, „platy zaměstnanců ve školství mají v posledních letech klesající tendenci“ a pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům jsou – nezřídka dokonce protiprávně – kráceny také nenárokové složky platu. Na druhou stranu jsou vysoké školy současnou vládou vyhladovány; „avizované zavedení finanční spoluúčasti v podobě zápisného [...] školy nespasí, připravované škrtky totiž dopadnou i na ně“. Požadavek, aby vláda i parlament „bez zbytečného odkladu [...] zajistily potřebné prostředky pro rozvoj školství“, podpořil posléze i nezáúčastněný Vysokoškolský odborový svaz.

Petice *Pomozte svému divadlu*, iniciovaná Asociací profesionálních divadel ČR, poukazuje na neudržitelnost „situace, kdy stát věnuje desetkrát vyšší částku na podporu divadelní činnosti v Praze (kde žije 15 % obyvatel) než na podporu divadel umístěných

▲ Plakát turné Za záchranu vzdělanosti a kultury
(autor: Dominik Forman)

mimo Prahu (kde žije 85 % obyvatel)". Dále vyzývá vládu, „aby plnila své závazky, které plynou z jejích usnesení a které zároveň vycházejí přímo z Ústavy České republiky, jež ve své preambuli jasně definuje, že kulturní bohatství je třeba sřežít a rozvíjet". Výzva získala k dnešnímu dni více než 10 tisíc signatářů. Ve většině dosud navštívených měst znění a cíle petice představovali především herci či pracovníci z místních činoherních scén.

Hlavní garant kampaně předseda školských odborů František Dobšík na tiskovém brífinku k turné uvedl, že pořadající organizace „mají zájem na tom, aby se školství a kultura staly rozpočtovými prioritami a přestaly být popelkami, jimiž jsou doposud“.

Během kampaně na stáncích vystupují představitelé odborů a iniciativ, kteří debatují s občany v první řadě o problémech spojených s financováním vzdělávání a kultury, připomínány jsou však i dopady daňové, sociální nebo penzijní reformy. Vedle místopředsedy Českomoravského konfederace odborových svazů Václava Pícla tak bylo možné setkat se také např. s hercem a komikem Josefem Aloisem Náhlovským.

BESEDY NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Iniciativa Za svobodné vysoké školy, jež se zformovala v prosinci loňského roku na protest proti reformě terciárního vzdělávání z dílny Josefa Dobeše, připravila v rámci turné sérii seminářů na půdě gymnázií a dalších

středních škol. Informační kampaň věnovaná otázce změn ve fungování vysokých škol a především dopadu vládou zamýšleného zavedení finanční spoluúčasti studujících – tedy problematice, která se významné části dnešních středoškoláků bude týkat – se uskutečnila zatím na více než 10 školách a bylo tak osloveno několik set studentů maturitních ročníků.

Iniciativa navazuje na semináře, které proběhly v období Týdne neklidu – protestů vysokoškolských studentů a pedagogů proti reformě terciárního vzdělávání –, o rizicích ministerstvem plánované legislativy: především o následcích omezování akademických svobod a zejména o chystaném přímém zpoplatňování studia. Debaty se středoškoláky, konající se zpravidla v rámci hodin společenských věd, se zaměřují na skutečnost, že vláda po nástupu nového ministra školství hodlá prosadit reformu sice pozvolnějším tempem, avšak její podstata se příliš nemění. V té souvislosti zástupci a také hosté iniciativy poukazují na zahraniční kontext zavádění a rušení poplatků za studium na veřejných vysokých školách, na důsledky zavádění tržních principů do vzdělávání a přílehlých veřejných sfér.

V diskuzi se studenty a studentkami se řečníci snaží procházet argumenty pro a proti zavedení školného, přičemž se ukazuje, že touto cestou se daří tematizovat v podstatě celou oblast financování terciárního vzdělávání, podobně jako i širší téma vysokých škol obecně. Daří se tak naplňovat jeden z hlavních cílů celého turné: započít skutečnou debatu o plánovaných změnách v oblasti terciárního vzdělávání s reálnými lidmi, kterých se tyto změny budou týkat.

▲ Herec Josef Alois Náhlovský na petičním staně
(zdroj: Solidarita)

✉ lukas.matoska@socsol.cz

Solidarita

PŘEDPLAŤTE SI SOLIDARITU

roční předplatné 480 Kč
půlroční předplatné 240 Kč

objednávejte na:
predplatne@socsol.cz

v případě dotazů nebo problémů volejte
na předplatitelskou linku 722 133 743

PŘEDNÁDRAŽÍ MUSÍ ŽÍT

PETR ROHEL

Kauza ostravského Přednádraží, které jsme se věnovali v předchozím čísle *Solidarity* článkem „Přednádraží: Lidé bez ceny“, pokračuje (viz www.socsol.cz). Město nadále usiluje o vysídlení dané lokality, a to s největší pravděpodobností proto, aby místo učinilo atraktivním pro potenciální investory. Přednádražní nájemníci, kteří se odmítají vystěhovat, čelí šikaně úřadů. Přednádraží potřebuje naléhavě pomoci.

▲ zdroj: *Solidarita*

Krátkodobým vítězstvím Přednádražních bylo rozhodnutí soudu z přelomu letošního srpna a září ve věci návrhu obvodního stavebního úřadu požadujícího vyklizení domů a vynucený odchod všech nájemníků. Soud vrátil tento návrh úřadu zpět a ten byl povinen ho stáhnout, čímž se dostalo určitého času pro řešení situace, pro udržení dosavadního bydlení. Později však stavební úřad odchod všech nájemníků požadoval znovu.

V téže době se pomalu začal protest v Přednádraží politizovat. Po konzultacích občanů za podpory Jakuba Poláka a zástupců ProAltu z Ostravy a Olomouce vznikl otevřený dopis starostovi Havlíčkovi a radním z obvodu Moravská Ostrava a Přívoz. V dopise bylo upozorněno na těžkou situaci nájemníků, byly požadovány informace o postoji vedení obvodu k budoucnosti inkriminovaných domů a všichni představitelé byli pozváni na shromáždění nájemníků.

Poté, co soud vrátil zmíněný návrh, se v šapitó dovezeném mladými lidmi z pražského kulturního centra uskutečnilo shromáždění nájemníků. Nikdo z obvodního úřadu nepřišel; úřad pouze vydal stručnou tiskovou zprávu, že pozvání nepřijímá. Na uvedeném shromáždění byli přítomni někteří hosté; zúčastnili se lidé z kulturního centra, student z Hamburku nebo doktorandka ze Spojených států. Přišel i majitel domů Roztočil a přidali se další občané.

Účastníci shromáždění se dohodli, že v nájemních domech zůstanou a nebudou respektovat výzvy k opuštění Přednádraží. Velmi diskutovaný byl dlouhodobější návrh řešení situace vypracovaný Jakubem Polákem. Ten předpokládá vznik stavebního družstva nájemníků z Přednádraží, kteří by vlastními silami domy postupně opravili,

a poté by byly odkoupeny od majitele Roztočila.

TLAK ÚŘADŮ

V září přišly nové problémy, ale i snahy je řešit. Zhruba od července nebyly rodinám z Přednádraží vyplaceny některé dávky, a to především přídávky na bydlení: příjmy postižených poklesly o 20 % i více. Úřady odůvodňovaly tato opatření tak, že dávky nelze vyplácet lidem, kteří nerespektují výzvu a zůstávají na Přednádraží.

Vliv zde měla i skutečnost nečekaného odchodu účetní majitele domů a s tím související marné hledání některých dokumentů o placení nájmu, které byly při rozhodování o udělení příspěvku na bydlení rozhodující. Část dávek není proplácena ani v současnosti. Tyto problémy byly mnohokrát projednávány s úřady, avšak vynaložené úsilí nepřineslo žádný výsledek. To vše přispívá k nejistotě a rezignaci nezanedbatelné části nájemníků.

Občané z Přednádraží projevovali podnikateli Roztočilovi skeptickou důvěru a doufali, že v nejbližší době zaplatí opravy alespoň několika nejméně poškozených domů. Protože byl však Roztočil vystaven soudním pokutám a nepodařilo se mu zahájit opravy kanalizace, sklepy byly nadále zaplavovány. Během jednání v polovině září nakonec přiznal, že do oprav domů investovat nebude. Tak zmizela naděje na relativně rychlé řešení problému a možnost postupného převedení alespoň některých domů do podoby bytového družstva. (Před pár dny se podnikatel Roztočil pokusil o sebevraždu; byl hospitalizován v ostravské nemocnici.)

Pochopme otřesný tlak vyvíjený na občany z Přednádraží. Dlouhodobě byly sníženy sociální dávky pro rodiny o čtvrtinu. Chyběly potraviny pro děti i dospělé. U některých rodin bylo možné mluvit téměř o hladovění.

Příjem Češky, matky tří dětí, která bydlí v Přednádraží, činil 4 tisíce korun. Před krátkou dobou byla propuštěna a zároveň sociální odbor oznámil, že jí nevyplatí žádné dávky. Ocitla se tedy zcela bez prostředků. Nejstarší dcera byla nucena kvůli nedostatku peněz ukončit započaté studium na střední škole. Snad začne znovu příští rok.

S dcerou jsme před 14 dny hovořili o možnosti, že by pomohla zřídit na Přednádraží malou knihovnu. To je teď neuskutečnitelné. Zatím je tato rodina odkázána na omezenou pomoc souseda.

Nezaměstnanost je velkým břemenem pro občany tohoto mikroregionu. Z nájemníků bydlících na Přednádraží je jeden zaměstnan v komunálním podniku, několik dalších zaměstnává romský podnikatel zajišťující výkopové práce, menší počet dalších provádí činnosti uložené úřadem práce. Desítky dalších mužů a žen, odmítnou-li nezákonné práce načerno, se musí spokojit s rychle se snižujícími sociálními dávkami.

Před několika dny byly dodávky elektrického proudu pro Přednádraží zrušeny. Podle dílčích informací kvůli různorodým dluhům, a to jak dluhům majitele, tak nájemníků. Je téměř jisté, že proud byl vypnut i těm, kteří řádně zaplatili za jeho dodání. V řadě bytů se k vaření využívá elektřina.

POTENCIÁLNÍ BEZDOMOVCI

Pracovníci oddělení sociálně-právní ochrany dětí obvodu Moravská Ostrava a Přívoz na konci září obcházel přednádražní rodiny s dětmi. Upozorňovali je na poškození domů a s tím související hrozbu úrazů pro děti, navrhovali odstěhování do konce září. Ve vyhrocené situaci automaticky vznikla fáma, že rodinám, které se do konce září neodstěhují, budou děti odebrány. Autor tohoto článku o této hrozbě 26. 9. osobně jednal s vedoucím oddělení sociálně-právní ochrany dětí Yvetou Holubovou a pracovníkem oddělení Miroslavem Pyšem. Oba potvrdili, že na Přednádraží nepřichází nikdo s návrhy na odebrání dětí kvůli nedodržení termínu vystěhování.

Takové zvěsti nicméně nutí drtivou většinu lidí k hledání náhradního ubytování, v krajním případě v ubytovnách, které jsou pro rodiny zcela nevyhovující. Tato situace snad nejvíce láme vůli přednádrazních občanů k odporu. V době vzniku tohoto článku je většina nájemníků ochotna odejít, v nejkrajnějším případě i do ubytoven.

Přes míru poškození domů je Přednádrazí domovem pro řadu lidí. Ubytovny znamenají pro rodinu velmi nepříjemnou situaci, a sice pobyt s dalšími lidmi v jedné místnosti. A za tyto podmínky se ve většině případů platí vyšší nájem. Než se lidé na ubytovnu nastěhují, musí složit bezmála lichvářskou kauci ve výši 10 tisíc korun.

Nedostatečné podmínky bydlení vedly v ubytovně v Ostravě Svinově k epidemii úplavice. Je lepší bydlet v poškozených domech, nebo v nevyhovujících ubytovnách, kde hrozí úplavice? Taková je svoboda volby pro chudé obyvatele Ostravy. Prezidentka organizace azylových domů v ČR právem zdůraznila, že lidi na ubytovnách je třeba považovat za poloviční bezdomovce.

ČERNÁ KNIHA KAPITALISMU

Tyto dny a hodiny jsou pro Přednádrazí těmi nejkritičtějšími od prvních srpnových dnů, kdy stavební úřad rozhodl o okamžitém odchodu lidí z domů. Jak pomoci? Peněžními sbírkami v Ostravě a Praze a brzkým příjezdem sympatizantů z jiných měst, kteří by ukázali, že naši spoluobčané nejsou ve svém zápase osamoceni.

Zápas za záchranu nájemníků z Přednádrazí má širší souvislosti. Stejně nebezpečí hrozí nájemníkům i v jiných místech. Zatím je však zápas Přednádrazí od těchto případů poněkud izolován. Na Palackého ulici nedařilo Přednádrazí vystěhovávat majitel další nájemníky, kteří mají podepsanou smlouvu na dobu určitou i neurčitou. Je třeba, aby snahy za záchranu bydlení na Palackého, Přednádrazí i jinde postupovaly společně. Někteří aktivisté ostravského ProAltu jednali s nájemníky jednoho z domů na Palackého, následně telefonicky intervenovali u majitele domu. Vystěhování se však zabránit nepodařilo. 24. 9. musí z domu odejít poslední rodina s nájemní smlouvou na dobu neurčitou.

Sociolog Jan Keller opírající se o výklad Loica Wacquanta v nejnovější knize Tři sociální světy rozlišil čtvrti chudých, ghett v USA a ve Francii: „Zatímco lidé z předměstí Paříže běžně vycházejí pracovat, nakupovat a bavit se mimo svoji čtvrt, obyvatelé amerických ghett žijí v izolaci od zbytku města po celý život. [...] V ghettu to vypadá jako ve válečné zóně.“

Opuštěné a vypálené domy a obchody, mezi nimi obrovská rumiště a skládky odpadu [...]“ Je velmi pravděpodobné, že problémy Přednádrazí představují právě přechod od čtvrti chudých francouzského typu k americkému typu.

Francouzský myslitel Gilles Perrault píše v předmluvě ke sborníku Černá kniha kapitalismu: „Třesoucí se ruce stále početnějších vyděděnců společnosti, kteří živoří na pokraji hojnosti. Ale musí se jednoho dne spojit. A onoho dne pochodeň, kterou nesou, zapálí svět.“ Naděje i tragédie ostravského Přednádrazí jsou nadějemi a tragédiemi nás všech. Přednádrazí musí žít!

✉ redakce@socsol.cz

SOS PŘEDNÁDRAŽÍ

„Až se svět ohlédne za naším stoletím, bude plakat. Ne proto, že bylo zaplaveno krutostí, ale proto, že dobří lidé mlčeli.“

-Martin Luther King-

Jsme hluboce znepokojeni kauzou ostravského Přednádrazí a současným katastrofálním stavem, do kterého byli tamější obyvatelé do značné míry vpraveni liknavostí odpovědných orgánů státu a obce.

Vyzýváme tedy celou naši politickou reprezentaci, jmenovitě pak primátora města Ostravy Petra Kajnara, ministra pro místní rozvoj Kamila Jankovského a ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka, aby se urychleně zasadili o důstojné a přijatelné řešení situace.

Jako takové sledujeme uvedení domů v Přednádrazí do obyvatelného stavu, a to zejména opravou kanalizace,

jejímž spolumajitelem je město Ostrava a za jeho stav tedy zodpovídá, a dále opětovným spuštěním dodávek pitné vody a elektřiny. Zároveň s tím je potřeba, aby město Ostrava přestalo vyvíjet nátlak na majitele objektu a jeho nájemníky s cílem kompletního vyprázdnění budov.

Druhou možností je zajištění přiměřeného bydlení dle mezinárodních standardů, zejména s ohledem na dostatek prostoru, dostupnost, umístění a přístup k základním službám pro všechny obyvatele Přednádrazí. V žádném případě se nesmí stát, aby kdokoli z obyvatel Přednádrazí zůstal v důsledku vystěhování bez domova, nebo aby byly kterékoli rodině

v důsledku vystěhování odebrány děti ze sociálních důvodů, což ostatně odporuje Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Vyzýváme politiky, aby jednali v zájmu poškozených obyvatel Přednádrazí a nebylo tak dopuštěno ostudné a nehumánní zacházení.

Žádáme, aby byli obyvatelé Přednádrazí bráni jako partneři v procesu řešení celé situace. Nepřipustíme, aby bylo rozhodováno o nich bez nich.

www.sosprednadrazi.cz

SOCIÁLNÍ KARTY

VÍTEZSLAV LAMAC

Od července letošního roku začalo ministerstvo práce ve spolupráci s Českou spořitelnou vydávat tzv. sociální karty, prostřednictvím kterých mají být od nynějška vypláceny sociální dávky.

▲ Tvrdý kritik sKaret předseda Národní rady osob se zdravotním postižením Václav Krása
(zdroj: www.vaclavkrasa.cz)

Karty mají sloužit nejen jako průkazky, ale i k výběru peněz z bankomatů či případně k placení. Zhruba do konce roku by měl sociální kartu obdržet každý, kdo pobírá některou ze sociálních dávek, což představuje asi milion lidí. Jak na ně toto opatření dopadne?

KOMPLIKACE

Velmi výstižně dopady zavedení karet shrnul předseda Národní rady osob se zdravotním postižením Václav Krása v dokumentu Deset výhrad k sKartě (k dispozici na webu www.nrzp.cz).

Nejvýznamnější změna nastala např. ve způsobu vyplácení dávek, které by se například měly vyplácet z bankomatů České spořitelny. Ty jsou však v mnohých případech těžko přístupné. „Většina bankomatů je pro různé osoby nepřístupná jak z hlediska vzdálenosti, tak z hlediska bariér. Tudíž je zřejmé, že desítky tisíc lidí si nebudou moci vybrat finanční prostředky.“

Za výběry navíc budou muset příjemci dávek platit vysoké poplatky. Zdarma je pouze jeden výběr měsíčně, zatímco za každý další si člověk bude muset zaplatit 6 Kč. Má to ovšem další háček: „Výběry z bankomatů jsou dále limitovány tím, že bankomaty České spořitelny a.s. umí vydávat bankovky pouze se sudými čísly. Takže [...] když příjemce dávky bude mít na speciálním účtu k sKartě zůstatek 380 Kč, tak si z bankomatu bude moci vybrat pouze 200 Kč,“ uvedl Krása.

V případě, že jedinec bude vybírat prostředky z bankomatu, který není zřízen Českou spořitelnou, zaplatí za danou transakci 40 Kč. Rizikové rovněž je, že výše poplatků za výběry nevyplývá ze žádného právního předpisu a závisí tedy zcela na libovůli České spořitelny.

„Přibližně 40 % seniorů a osob se zdravotním postižením dnes pobírá dávky prostřednictvím poštovních poukázek. Tato služba je poskytována bezplatně,“ vysvětluje Krása. Vyplácení dávek ve formě poštovních poukázek sice na základě písemné žádosti může být zachováno, avšak lidé budou muset za doručení platit.

„Všichni držitelé sKarty si budou muset otevřít účet u České spořitelny a.s., který bude určen pouze k transakcím s těmito dávkami.“ A to i v případě, že mají svůj účet u jiné banky.

Karta však také zvyšuje riziko zneužití osobních údajů, podotýká Krása: „Zásadním problémem sKarty jako platební karty je skutečnost, že karta bude při různých žádostech kopírována jako důkaz toho, že žadatel je držitelem průkazu TP, ZTP a ZTP/P. Řada dávek je tímto kopírováním dokladu podmíněna. Tímto kopírováním však druhá strana bude mít k dispozici identifikační číslo platební karty, což je velmi nebezpečné z důvodu zneužití této karty. Na internetu je možnost dostat se k detailním informacím o této kartě.“

ARGUMENTY PRO SKARTY

Ministerstvo práce a sociálních věcí argumentuje, že zavedení sociální karty ušetří až čtvrt miliardy Kč ročně na administrativních nákladech. Především však prý zamezí zneužívání sociálních dávek.

Pokud jde o úspory, pak je třeba zdůraznit, že vláda zde bude šetřit především na příjemcích sociálních dávek, kteří budou muset platit výše zmíněné poplatky.

Zneužívání sociálních dávek patří k tématům, jimiž se Nečasova vláda neustále zaklíná. Rovněž většina mainstreamových médií o problému zneužívání sociálních dávek bez ustání informuje. Ve společnosti proto pochopitelně vzniká dojem, že zneužívání sociálních dávek patří k nejvážnějším společenským problémům, které musejí být vyřešeny za každou cenu.

Podle neoliberální doktríny jsou sociální dávky a sociální stát vůbec hlavní příčinou zadlužování státu a ekonomické krize. Podle vlády je tedy nutné bojovat proti zneužívání sociálních dávek proto, abychom zabránili zadlužování. V tomto duchu také masmédia společně s vládními politiky sKartu obhajují.

Když se však podíváme na číselné údaje,

pak se vše ukáže v poněkud jiném světle. Loni stát vydal 13,3 miliard Kč na podporu v nezaměstnanosti. Na pomoc v hmotné nouzi (bydlení, mimořádná okamžitá pomoc, živobytí) vydal 3,9 miliard Kč. Zneužívání sociálních dávek přitom podle kvalifikovaných odhadů může představovat nanejvýš 3 miliardy Kč, což představuje asi jen o 35 % státního rozpočtu. (Podrobnější informace o této problematice nastínil sociolog Ondřej Lánský na semináři Pražské školy alternativ – záznam ke zhlédnutí na TV Solidarita.)

Pro srovnání – zrušením daně z dividend se stát dobrovolně připravil o 9 miliard Kč ročně, zavedením penzijní reformy bude stát přicházet ročně o 30 miliard Kč. Vidíme tedy, že problém zneužívání sociálních dávek je jen účelově zveličován a zavedením sKarty tudíž nelze žádných významnějších úspor dosáhnout, a to ani v případě, že by tomuto zneužívání skutečně zabránilo.

PRAVÝ DŮVOD ZAVEDENÍ SKARTY

Pokud důvodem zavádění sKarty není finanční úspora, nabízí se otázka, jaký je skutečný důvod jejich zavedení. Jedním z důvodů je s nejvyšší pravděpodobností výhodný obchod pro Českou spořitelnu.

Důležité je chápat toto opatření v kontextu ostatních vládních „reform“. Všechny vládní reformy, ať už jde o zpoplatňování zdravotní péče, o zvyšování DPH, zavádění nucených prací pro nezaměstnané apod., dopadají nejtvrději právě na nejchudší vrstvu společnosti, a tedy i na příjemce dávek.

Nezaměstnaní, imigranti, Romové, zdravotně postižení či prostě jen lidé s nízkými příjmy jsou přitom médii a vládními politiky líčeni jako „líni flákači“, kvůli kterým musíme platit vysoké daně a kteří vlastně mohou za všechny ekonomické problémy. Čím horší je přitom ekonomická situace, tím silněji společnost těmito názory podléhá, a tím více sílí vůči znevýhodněným a chudým lidem averze. Opatřeními, jako je zavádění sKaret, pak vláda tyto nálady dále jitrí.

✉ vitezslav.lamac@socsol.cz

STOP SOCIÁLNÍ REFORMĚ

Kampaň Stop sociální reformě iniciativy ProAlt ukazuje to, o čem ministr Drábek a celá vládní koalice mlčí. A to jsou skutečné, často negativní dopady na lidi v ČR. Veřejná služba nepomáhá nezaměstnaným vrátit se zpět na pracovní trh, ale naopak je ve stavu nezaměstnanosti udržuje a nutí pracovat zadarmo pro obce a jiné subjekty. Systém DONEZ má sloužit jako nástroj pro potírání nelegálního zaměstnávání a jako rozšířené místo výkonu služeb Úřadu práce ČR. Kolik Vám ale na poště najdou volných pracovních

míst? Kolik času Vám věnuje zaměstnavatel či zaměstnankyně pošty pro pomoc s hledáním nového zaměstnání? A kolik vlastně pošta vyinkasovala za systém DONEZ? Česká pošta vydělává podobně jako Česká spořitelna na provozování skaret. Tolik propagovaný jeden výběr z bankomatu zdarma je doprovázen dlouhým sazebníkem ostatních služeb.

Spíš než o zlepšení sociálních služeb a sociální pomoci jde o privatizaci veřejných služeb, přichrávání zisku soukromým

společnostem a hledání hlavního viníka tam, kde není – ve válce proti tzv. zneužívání sociálních dávek, které představuje zástupný problém.

www.stopsocialnireforme.cz
www.proalt.cz

Napište nám!
E-mail: info@stopsocialnireforme.cz
Twitter: <https://twitter.com/StopSocReforme>
Poštovní spojení: PO Box 124, Jindřišská 909/14, PSČ 111 21 Praha 1

FESTIVAL ZA DEMISI VLÁDY

ŠTĚPÁNKA KLÍMKOVÁ

22. září se konal v Praze na Karlově náměstí 2. ročník Festivalu za demisi vlády, jehož hlavním organizátorem byla iniciativa Za demisi vlády.

Iniciativa Za demisi vlády při jeho pořádání spojila síly s dalšími občanskými sdruženími a iniciativami, jako jsou např. Alternativa zdola, Spojenectví práce a solidarity, ProAlt, Socialistická Solidarita, Strana demokratického socialismu, Nová antikapitalistická levice, Nezákladnám, Hnutí za přímou demokracii, Akční spolek nezaměstnaných a další. Cílem akce bylo především upozornit na neblahé důsledky počínání současné vládní garnitury a diskutovat příčiny i důsledky prováděných reforem a dalších „úsporných“ opatření.

Program festivalu byl členěn do několika tematických sekcí, které byly zaměřeny na problematiku různých sfér společnosti. Řada řečníků poukazovala na to, jak v ČR dochází k likvidaci demokracie a rozpadu důležitých funkčních struktur, a to především těch, které mají sloužit veřejnosti, jak jsou ohroženy

nejen vzdělanost a kulturní dědictví, ale také lidská práva, svoboda, ba dokonce i zdraví a bezpečnost občanů. Zavádění vládních „reform“ při tom figuruje jako činitel této destrukce.

Vystoupení řečníků zpestřila mj. tragikomická divadelní scénka moravských kolegů z ProAltu a iniciativy Za svobodné vysoké školy, která naznačovala, jak bude vypadat vysoké školství za patnáct let, pokud reformy terciárního vzdělávání podřídí vysoké školy soukromým zájmům a „černé ruce“ trhu. K vidění byly kartonové figuríny představující jednotlivé ministry včetně premiéra Nečase. K dispozici byly různé petice, např. proti současné podobě majetkového vyrovnání státu s církvemi nebo za vytvoření podmínek pro kvalitní vzdělávání.

Je třeba podotknout, že festival trpěl určitými nedostatky. Pod pojmem festival

si totiž většina obyvatel představí akci, na které jsou k vidění a slyšení i rozličná umělecká vystoupení – jejich počet byl však v rámci 2. ročníku Festivalu za demisi vlády velmi sporadický. Také panelové diskuse nebyly panelovými diskusemi v pravém slova smyslu, ale spíše zajímavým souborem projevů jednotlivých řečníků, kteří společně pokryli příslušnou tematiku. Diskuse pak probíhaly už jen neoficiálně pod pódiem a u stánků. Někteří lidé kritizovali účast stánku ČSSD atd.

Přes uvedené výhrady je třeba konstatovat, že se podařilo otevřít velmi široký záběr politických témat, z něhož lze lépe vysledovat a pochopit společnou podstatu jednotlivých problémů. Důležitá je pokračující spolupráce občanských iniciativ a sdružení.

✉ redakce@socsol.cz

**PODPOŘTE
NÁS**

Účast v nejrůznějších kampaních, vydávání publikací, organizování debat, zkrátka veškerá naše činnost stojí na dobrovolnosti. Nevyhnmeme se ale nákladům na tisk, propagaci, cestovné atd. Pomozte nám získat prostředky, abychom mohli vydat více letáků proti rasismu, natisknout více transparentů na příští protivládní demonstraci nebo pozvat zajímavé řečníky na některou z dalších debat. Za všechny příspěvky moc děkujeme.

ČÍSLO ÚČTU: 2100245047/2010

CO BYLO UKRADENO, MUSÍ BÝT VRÁCENO?

JIŘÍ RUPPERT, JAN RŮŽIČKA

Otázkou tzv. církevních restitucí jsme se zabývali v předchozích číslech. Jmenovitě v článku Ivana O. Štampacha z únorové Solidarity „Proč ne narovnáni?“ (viz www.socsol.cz). Následující text podtrhuje neadekvátnost současného vládního záměru v historických souvislostech.

„Co bylo ukradené, musí být vráceno“ – toto je jeden z hlavních argumentů zastánců toho, co je označováno jako církevní restituce. Zajímavé je, že podobnou argumentaci používali také komunističtí politici při zdůvodňování znárodnění církevního majetku – „co bylo po Bílé hoře ukradené národu, musí být národu navraceno“. Zmírnění křivd spáchaných v pobělohorské době bylo motivací také pro prosazování prvorepublikových pozemkových reforem. Na obecný pojem spravedlnosti lze poukazovat ze zcela opačných pozic a s naprosto protikladnými cíli.

To, co je prezentováno jako spravedlivé, odráží ideologii momentálně převládající ve společnosti a z ní vyplývající hodnoty. Jestliže v době před reformami Josefa II. patřila podstatná část majetku elitám z řad církve a šlechty, zatímco velká část obyvatel se nacházela v pozici nevolníků, bylo to „spravedlivé“ z hlediska církví prezentované boží prozřetelnosti, která každému určila jeho pevné a neměnné místo v řádu pozemského života. Z pohledu postupně se prosazujících idejí individuální svobody a rovnosti lidí však šlo o do nebe volající nespravedlnost. Znárodnění církevního majetku roku 1948 lze prezentovat jako „krádež“, ale lze jej vnímat také jako poslední krok v legitimním procesu sekularizace (a rozchodu s feudálními poměry konzervovanými římskokatolickou církví),

jehož součástí byly i pozemkové reformy Československé republiky.¹

Abychom porozuměli tomu, jak manipulativně zjednodušující je výrok „co bylo ukradené, musí být vráceno“, je třeba ujasnit si, jakým způsobem církev svůj majetek získala.

Důležité je také porozumět tomu, že církevní majetek měl v posledních staletích veřejný charakter a církev s ním v žádném případě nemohla volně disponovat.

POČÁTKY ČESKÉHO STÁTU

V počátcích české státnosti lze o církevním majetku mluvit pouze v omezeném slova smyslu. V Čechách a na Moravě platilo tzv. germánské právo, podle něj je budova součástí pozemku, na kterém leží. Knížata, která zakládala první kostely, kláštery a další církevní instituce, zajistila jejich fungování i majetkem (ať šlo přímo o pozemky nebo výnosy z majetku a poplatků). Tento majetek však panovník považoval nadále za svůj, čerpal z jeho výnosů a dosazoval jednotlivé církevní činitele. Podobně se později chovali i velmoži (knížecí družina a raná šlechta). I oni považovali jednotlivá nadání za svůj majetek; někdy se tak zajišťovali pro případ panovníkovy nepřízně.

Proti této situaci vystupovalo církevní reformní hnutí. To se nejprve snažilo o emancipaci klášterního života (omezit podléhání

světskému zakladateli, volbu představených pouze komunitou duchovních, přísné dodržování celibátu). Později se jej ujal papež a rozšířil jeho požadavky na celou církev. Zde se již jednalo přímo o církevní majetek a jmenování církevních hodnostářů (biskupů a arcibiskupů). V podobě tzv. boje o investituru probíhal střet mezi německými císaři a papeži v 11. a na počátku 12. století. V Českých zemích se reformním osobnostem nejprve podařilo získat právo na jmenování duchovních na nižších příčkách hierarchie; více také kontrolovali užívání desátků. Úplnou svobodu v užívání majetku získává církev až na začátku 13. století po tvrdém střetu Přemysla Otakara I. s papežem. V právní rovině se světští zakladatelé církevních institucí stávají z vlastníků jejich patrony. Došlo tedy k prvnímu vyvlastnění – tenkrát ve prospěch církve. A to bez jakékoliv náhrady. V roce 1349 si církev vynutila pravomoc rozhodovat ve sporech o církevní majetek. V této době také dochází k rozvoji inkvizičních soudů.

DVA ZVRATY: HUSITSTVÍ A BÍLÁ HORA

V době před husitskými válkami se církev stala největším vlastníkem v zemi. Svou ekonomickou moc získala díky náboženskému monopolu, který byl prosazován i pomocí inkvizice. Majetek byl rozmnožován z povinného placení desátků, ze zádušních darů, z prodeje odpustků, z poplatků za svátosti udělované kněžími. Právě omezení bohatství

¹ Na tento rozměr jako první poukázal Martin Škabraha.

církve a s ním spojené světské moci se stalo programem husitského hnutí. Čtyři artikuly pražské, které se staly základním zemským zákonem, zahrnují také odnětí majetku církvi. V důsledku jejich uplatňování římskokatolická církev ztratila jak svůj majetkový, tak i mocenský monopol. Roku 1575 bylo pozemkové vlastnictví církve omezeno na 5 % půdy v Čechách a 18 % na Moravě. Ve stejné době bylo z 2 milionů obyvatel Čech přibližně pouze 15 % katolíků. Na Moravě bylo 1 milionu obyvatel cca 25–30 % katolíků. Před násilným vysídlováním nekatolíků, jež se uskutečnilo po bitvě na Bílé hoře, bylo tedy obyvatelstvo na našem území převážně nekatolické.

Patenty z dubna 1624 bylo katolické náboženství prohlášeno za jediné povolené. Již předtím byli vykázáni ze země nekatolíčtí duchovní. Šlechtici, kteří nechtěli konvertovat ke katolické víře, byli vystěhováni a obyvatelstvo bylo násilně rekatolizováno. Patent Ferdinanda II. stanovil „*aby mimo svaté apoštolské a jediné spasitelné křesťanské náboženství [...] nebyla zaváděna a dovolena žádná jiná víra nebo svádějící kacířské zhoubné bludy.*“

Došlo k masovému vystěhování jinovců, kteří opustili své domovy, aby nebyli nuceni konvertovat. Zemi opustila asi čtvrtina šlechty a bohatého měšťanstva. Tajní nekatolíci jen o málo později museli prchat ze země před perzekucí. Majetek exulantů byl zabaven. Na konfiskacích se podílela i církev, získala zhruba 3,5 % zabaveného majetku.

Katolická církev se stala oporou habsburské moci. Aby však zůstala pouze oporou jejich moci, snažili se někteří panovníci omezit její nezávislost. Ferdinand III. tak roku 1641 podmínil publikování papežských bul souhlasem panovníka, toto opatření potvrdili a zosílili i Marie Terezie a Josef II. Další omezení se týkala i církevního majetku – zákony Leopolda I. (1660), Karla VI. (1723) a Marie Terezie (1771) omezovaly církev v nabývání nového majetku.

REFORMY JOSEFA II. A SITUACE V 19. STOLETÍ

Náboženský monopol katolické církve trval až do vydání tolerančního patentu Josefa II. dne 20. 10. 1781, který připustil i vytváření nekatolické náboženské obce. Josef II. zavedl do státního práva ustanovení, že „církevní statky nepřestaly být statky státními“. Řadu klášterů rušil a jejich majetek převedl pod státní správu. Pro tento účel byl zřízen náboženský fond (náboženská matice), z něj byla financována činnost církve a nově zavedené platy kněží. Další církevní majetek podřídil státnímu dohledu.

Josefova opatření však byla mnohem rozsáhlejší; např. zrušil řadu svátků, reformoval diecéze a farnosti (založil řadu far, a umožnil

tak lepší správu země). Z rukou církve pak vyňal dvě zásadní oblasti – školství (včetně vzdělávání kněží) a uzavírání manželství. Zasahoval i do liturgie (např. stanovení délky bohoslužby). Nekatolíkům byly zase kladeny podmínky na umístění a vzhled modliteben. Na kněží bylo v této době pohlíženo v podstatě jako na státní úředníky. Zasahování do těchto oblastí církevního života pak hájil tvrzením, že církev má pečovat o věci posvátné, ve věcech pozemských má však rozhodovat světská moc.

Rakouští císařové se cítili oprávněni rozhodovat o tom, čím bude církev disponovat. Po vyhlášení státního bankrotu roku 1811 byl majetek církve sekularizován. Ani po sblížení státu a církve po revolučním roce 1848 nebyl majetek, který církev spravovala, považován za její vlastnictví. Konkordátem z roku 1855 se císařství zavázalo hradit platy duchovním a umožnilo církvi nabývat jakýmkoli zákonným způsobem majetek do vlastnictví. Již roku 1860 bylo ministerským nařízením znovu stanoveno, že jakékoli větší majetkové transakce podléhají státnímu schválení, církev proto svým majetkem nemůže nakládat jako běžný vlastník. Průlomem do konkordátu byl tzv. protestantský patent, který roku 1861 postavil protestantské konfese naroveň katolíkům. Další opatření zavedla ústava z roku 1867 a jiné reformní zákony – šlo například o světský sňatek a zrušení církevního dohledu ve školství. Konkordát byl nakonec roku 1870 vypovězen.

V roce 1874 byl přijat zákon upravující vztahy mezi církví a státem, který platil až do roku 1949. Tento zákon ustavoval neomezenou majetkovou zodpovědnost farnosti za své závazky, stanovoval státní vymáhání dobrovolně neuhraných poplatků pro církevní účely a zároveň povinné platby do náboženského fondu. Do tohoto fondu – nikoli do vlastnictví církve – byl převáděn majetek ukončených církevních společenství. Tento fond měl dále zajištěný příjem z uprázdněných prebend a zejména z poplatků placených řeholními komunitami a majetníky církevních prebend. Velikost ročního poplatku se odvíjela nejen od výše vlastního majetku církevních subjektů, ale i od výše majetku, který měly pouze v užívání, a pohybovala se v rozmezí mezi 0,5 až 10 procent z hodnoty majetku. Z příspěvku se odečítaly náklady na platy duchovních a na sociálně prospěšnou činnost. Stát tímto způsobem motivoval církev ke společensky prospěšnému užívání majetku a zároveň získával nemalé prostředky pro financování těch humanitárních účelů, které církev ze svého nefinancovala. Zároveň platilo, že některý majetek (např. ostatky svatých) nebylo možné exektovat. Byl tak zajištěn respekt k náboženskému cítění lidí i v případě špatného hospodaření některého církevního subjektu.

Stále však byl zachováván dozor nad církevním majetkem a ten nesměl být zcizen ani zatížen dluhem či jinou povinností bez povolení úřadů. Navíc mohl být využíván pouze pro náboženské, vzdělávací a charitativní účely.

ČESKOSLOVENSKO A POZEMKOVÁ REFORMA

Po vzniku samostatné Československé republiky odmítal Svatý stolec přechod vzájemných smluvních závazků z bývalé monarchie na nově vzniklé samostatné republiky. Někteří církevní představitelé se snažili protiprávně prodávat nemovitý majetek a výnosy převádět do zahraničí. Tato trestná činnost některých představitelů církve byla uzavírána amnestiemi. Na Slovensku byl proto všechen církevní majetek obstaten a postupně převáděn na nově vymezené církevní instituce. Odpor katolické církve ke změnám a sepětí kléru s rakousko-uherským mocnářstvím vedly k odštěpení části národně smýšlejících duchovních, ke vzniku Československé církve husitské a k odchodu řady věřících z římskokatolické církve.

Přes snahu T. G. Masaryka i navzdory mnohem radikálnějšímu návrhu některých socialistů se nepodařilo prosadit odluku církve od státu a byl převzat rakousko-uherský model soužití státu a církve. Církev tedy nadále nebyla subjektem plných vlastnických práv vůči „svému“ majetku. K majetkovým transakcím byl nutný souhlas zemského či okresního úřadu, popř. ministerstva.

Ústavní listina z roku 1920 garantovala svobodu vyznání a zároveň bránila v upřednostnění jednoho náboženství, ke kterému by mohlo dojít např. formou uzavření konkordátu. Nově přijatá ústava také umožňovala vyvlastnění majetku, a to jak za náhradu, tak i bez ní – na základě obvyklého zákona. Zestátnění církevního majetku za nízkou či jen symbolickou cenu, nebo dokonce i bez náhrady, nebylo v rozporu s tehdejší právním řádem. Nebylo v rozporu ani s principy vyvlastňování v jiných zemích.

Ještě před přijetím ústavy – už v roce 1918 – byl přijat zákon o obstatení velkostatků, který zabránil vlastníkům disponovat svými velkostatků. V roce 1919 následoval zákon o zabránění velkého majetku pozemkového. Po jeho přijetí prohlásil ministr Švehla, že jde o „splácení jednoho z velkých dluhů, kterými jsme byli zatíženi a jež povinni jsme byli vyrovnati: Dluhu vůči národu, vůči historii“.²

Zabrány byly pozemky přesahující 150 ha zemědělské nebo 250 ha veškeré půdy. V debatách, zda majetek uchovat vcelku a spravovat družstevně (jak to prosazovali socialisté, kteří mnohdy požadovali ještě více omezit výměru velkostatků) či jej rozdělit mezi bezzemky a drobné vlastníky (postoj

2 Viz: <http://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/stenprot/046schuz/5046012.htm>

agrárníků), zvítězil druhý názor. Šlo o první důležitou politickou porážku socialistů v nové republice.

Zákonem zabrané pozemky byly postupně přebírány pozemkovým úřadem. Dnem převzetí zároveň vznikl bývalému vlastníku nárok na náhradu, jejíž výše vycházela z průměrných prodejních cen v letech 1913–1915 a u pozemků nad 1000 ha se snižovala. Výše náhrad byla podstatně nižší než aktuální tržní cena a vůbec nebrala v úvahu válkou způsobenou inflaci. Tato skutečnost byla zdůvodněna tím, že pozemková reforma slouží ke zmírnění historických křivd. Výše náhrad ovlivňovala i ceny, které museli zaplatit noví nabyvatelé. Byly tak vytvořeny podmínky pro návrat potomků emigrantů, z reformy profitovali také bezzemci, legionáři a pozůstalí po nich.

Zábor pozemků probíhal jednak za úhradu (vyvlastnění) a v některých případech – např. u členů císařského rodu – bez náhrady (konfiskace). Pozemková reforma probíhala od roku 1918 do roku 1936. Velkým pozemkovým vlastníkem bylo odňato celkem 2 358 204 ha půdy; z toho 234 119 ha církevní půdy. Církev však mohla spravovat zabraný majetek až do jeho převzetí pozemkovým úřadem. Podržela si velkou část pozemků zabraných reformou: z 234 119 ha bylo rozděleno pouze necelých 40 000 ha.

Církev přicházela o „svůj“ majetek také uplatněním zákona o zajištění půdy pachtýřům – drobným nájemcům církevní půdy byla tato půda převedena do vlastnictví za cenu podstatně nižší než tržní.

ZMĚNY PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE

Po 2. světové válce pokračovalo zestátnění církevního majetku. Dělo se to nejprve dekretem prezidenta Beneše o zabavení majetku Němců, Maďarů, kolaborantů a zrádců. Jednotlivé složky státní moci se však neshodly v jeho aplikaci na církevní majetek. Ten byl stále pod výše zmíněným státním dozorem a byl chráněn proti zcizení. Úřady proto váhaly, jak mohou s majetkem těch církevních institucí, které za války kolabovaly, nakládat.

Větší změny přinesl zákon o revizi první pozemkové reformy přijatý v roce 1947, který ponechával jednotlivým vlastníkům půdu v maximální rozloze 50 ha. Zábor byl opět realizován za náhradu, která byla výrazně nižší než jeho tržní hodnota. S jeho prováděním se však začalo až od března 1948, hranice února 1948 stanovená vládním návrhem zákona je proto nesmyslná – velká část pozemků byla zabrána podle staršího zákona. Ihned po únoru 1948 byl vydán zákon o nové pozemkové reformě, kterým byla odnímána i půda zmíněných 50 ha, ponechány byly pouze zahrady do 2 ha.³ Je třeba zdůraznit, že tento

zákon je ještě podepsán prezidentem Benešem. Také zde byla stanovena náhrada. Tato náhrada však nebyla vznikajícím režimem proplacena, což je záminkou pro „restituci“ tímto způsobem „ukradeného“ majetku.

„RESTITUCE“ JAKO POKRAČOVÁNÍ NEOLIBERÁLNÍCH REFORM

Církevní „vlastnictví“ mělo vždy specifický charakter, velmi odlišný od chápání vlastnictví v současné době. Až do zrušení omezení církve po roce 1989 církev v posledních nejméně dvou staletích nikdy nemohla volně nakládat se „svým“ nemovitým majetkem. Kromě toho církevní subjekty, na které je některý majetek zapsán v pozemkových knihách, nejsou totožné s dnes registrovanými církvemi.

Pokud bude církvi majetek „vrácen“, bude to spojeno s naprosto odlišnými podmínkami, než s jakými bylo užívání majetku spravovaného církví spojeno v posledních dvou staletích. Církev bude s předaným majetkem moci zcela volně nakládat bez jakékoli veřejné kontroly reprezentované státem, bude jej moci využívat k jakýmkoliv účelům, neomezeně jej prodávat a zisky z prodeje používat jakýmkoli způsobem. Tato situace je historicky bezprecedentní. Slovo restituce znamená navrácení původního – tedy i původního právního stavu, který upravoval užívání majetku. K tomu však nedojde, proto hovořit v souvislosti s navrácením církevního majetku o restitucích je zavádějící a lživé. Používat na místo slova „restituce“ slovo „darování“ je přesnější. Podstatou „restitucí“ je zcizení veřejného majetku a jeho předání soukromým subjektům včetně těch, kterým nikdy ani formálně nepatřil – například církvím, které před rokem 1948 ještě vůbec neexistovaly. (Apoštolská církev s necelými 5 tisíci členy dostane 1 056 336 374 Kč, Luterská evangelická církev a. v. dostane 113 828 334 Kč).

Na základě zákona č. 298/1990 Sb. (doplněný zákonem č. 338/1991 Sb.) o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a Arcibiskupství olomouckého, byl církvi vydán nepodnikatelský majetek sloužící zejména k obnově činnosti řeholních komunit. Církev sama připravila seznam požadovaného majetku, který jí byl později vydán. O tom, jak nekvalitně byly nároky prověřovány, svědčí např. kauza ženského řádu sv. Voršily. Řádu byl vydán majetek, který voršílky státu v roce 1931 prodaly. Součástí neoprávněně vydaného majetku byla i provozní budova nové scény Národního divadla. Po čestném, ale neúspěšném pokusu sester budovu bezúplatně převést do majetku Národního divadla, ji nakonec voršílky prodaly firmě Themus za částku 12 milionů korun. Tato částka odpovídala přibližně pouhým 10 procentům tržní ceny budovy. V rámci stávajícího právního řádu neexistuje možnost, jak

toto bezpráví napravit.

Ve sporu o současný zákon nejde pouze o majetek, ale o stanovení vztahu církve a státu a o společenskou roli církve. V dobách panování knížat, králů a císařů to byli právě oni, kdo ve střetu a spolupráci s církví tento vztah formulovali. Dnes by měl vznikat celospolečenská diskuzí. Ta dnes sice probíhá, ovšem vládě spíše navzdory.

Darování majetku církvím, nazývané restituce, se nese v duchu „reformy“ vycházející z neolibérální ideologie a právě současnou vládou prosazovaných. Podobně jako v případě ostatních reform, i zde jde o to, co nejvíce oslabit možnost veřejné kontroly nad různými oblastmi života společnosti a nahradit je diktaturou volného trhu. Zákon džungle, eufemisticky nazývaný volný trh, téměř neomylně zařídí, že se majetek a s ním spojená moc postupně koncentrují v rukou těch, kteří jsou nejméně svázáni etikou a všelidskými hodnotami. To, co má být nyní ukradeno, pravděpodobně již nikdy nebude vráceno.

Při kupónové privatizaci, ve které bylo zprivatizováno 1800 podniků a byly rozdány akcie v hodnotě 333 miliard korun, šlo o to ustanovit prvního vlastníka.⁴ Od začátku bylo jasné a počítalo se s tím, že první vlastník – tedy občan, který si svoje kupony mohl vyměnit za několik akcií – nebude vlastníkem konečným. Konečnými vlastníky se staly velké investiční fondy a finanční skupiny – např. skupina Motoinvest. Je možné, že k podobnému procesu dojde i v případě darování církevního majetku. V tomto případě budou prvními vlastníky různé církevní subjekty. Za několik let uvidíme, kdo se stane konečným vlastníkem a kdo bude z obrovského darovaného majetku nakonec profitovat.

Tváří v tvář konkrétním nespravedlnostem, nastolovaným pod záminkou ideologicky chápané, abstraktní a bezobsažné „spravedlnosti“, nelze než souhlasit s Pavlem Čížinským, který ve svém projevu na demonstraci proti církevním restitucím řekl: *„postrádám politiky, včetně politiků levicových, kteří by byli schopni církvím jasně říci: ano, bylo možná ukradené, ale vracet se nebude, neboť to dnes není ve veřejném zájmu. A ještě více postrádám politiky, kteří by byli schopni vůbec říci dnešnímu světu a dnešním elitám: ano, i v budoucnu bude zřejmě potřeba postupovat k určitým vyvlastňováním, neboť to bude ve veřejném zájmu. Vlastnické právo je sice [...] důležité právo, ale ještě důležitější je někdy veřejný zájem. Někdy totiž vznikají takové majetkové nerovnosti, že ohrožují svobodu, rovnost a demokracii, že ohrožují celou společnost. Pak je nejen možné, ale i nutné postupovat i k vyvlastňování.“*

✉ jiri.ruppert@socsl.cz

✉ jan.ruzicka@socsl.cz

3 K dispozici zde: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-46>

4 Viz Holman, Robert: Transformace české ekonomiky

KŘESŤANÉ PROTI ZÁKONU O CÍRKEVNÍM MAJETKU

Redakce Solidarity se rozhodla uveřejnit petici křesťansky orientovaných odpůrců tzv. církevních restitucí, protože svou kritiku vládního záměru nepojímá jako odpor k náboženství a svobodě vyznání.

Jako křesťané různých církví, kterým leží na srdci osud našich církví a jejich dobré jméno, vyslovujeme zásadní nesouhlas s navrhovanou podobou zákona o nápravě některých majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společenstvem v době nesvobody a o narovnání vztahu mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi, tzv. církevních restitucích. Domníváme se, že k této závažné záležitosti, zásadní pro dobré jméno církví a Kristova učení, nemají mluvit jen nejvyšší představitelé církví (např. Česká biskupská konference a Ekumenická rada církví), ale všichni ti, kdo se k církvím a ke křesťanství hlásí. K našemu postoji nás vedou tyto důvody:

Spojení tzv. restitucí s otázkou financování církví a tlak na navrácení majetku zatemňuje pravou podstatu evangelia a je v rozporu s posláním církve. Církve, namísto aby hledaly nejprve Boží království s nadějí, že vše ostatní jim bude přidáno, začínají od majetku, od snahy zajistit se v tomto světě. Jsme přesvědčeni, že budoucnost církví nelze stavět na majetcích z minulosti, ale na současné živé víře a ochotě k oběti. Bez nich je snaha zabezpečit církev marná a sotva dlouhodobě povede k jejich plnohodnotné a pro ostatní prospěšné existenci. Nelze přece sloužit dvěma pánům, Bohu i majetku.

Neobhajujeme způsob, jakým vláda KSČ po únoru 1948 s církvemi jednala. Respektujeme právo církví vlastnit majetek a uvědomujeme si nezbytnost eko-

nomického zajištění jejich rozmanité činnosti. Ale jako občané ctíme zároveň nábožensky neutrální charakter České republiky. Nesouhlasíme s tím, že církve se navrácením majetku ve spojení s odškodněním podle vládního návrhu dostanou do privilegovaného postavení oproti jiným právnickým osobám. To podle nás odporuje samotnému smyslu církví a staví na hlavu Kristovo učení. Jako následovníci Ježíše Krista máme nést kříž, třeba snášet i křivdu, a ne se domáhat starých privilegií.

Naprostá většina majetku, o který se jedná, patřila římskokatolické církvi a byla získána za zcela jiné historické situace, kdy církev takřka splyvala s celkem společnosti a plnila zcela jiné úlohy; úlohy, které dnes z velké části zastává stát nebo neziskové organizace. Majetkovým narovnáním podle současného návrhu by se římskokatolická církev dostala do pozice jednoho z nejsilnějších ekonomických subjektů v ČR. Její podnikání by probíhalo v privilegovaném prostředí ve smyslu současného znění zákona 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. Všechny církve by se staly korporacemi, soukromými společnostmi, pohybujícími se v tržním prostředí a vedenými logikou zisku, a vystavily by tak své vlastní poslání neúměrnému riziku, což odporuje jejich vlastnímu a nezaměnitelnému poslání.

Současný návrh zákona počítá s tím, že se římskokatolická církev vzdává přibližně dvaceti procent finančního odškodnění ve prospěch menších církví. To podle nás

nestačí. Je potřeba mít rovněž respekt a úctu ke stále rozhodnější většině našich spoluobčanů, kteří se k žádnému křesťanskému vyznání nehlásí. Schválení navrhovaného zákona bez širšího konsenzu výrazně prohloubí příkop mezi křesťanskými občany a ostatní veřejností, pro nás křesťany a občany této země to bude zahanbením. Církve sice budou mít majetky, ale lidé k církvím nenáležící se k nim otočí zády.

Chystaná úplná odluka státu a církví je navíc součástí již probíhajícího procesu, v němž se politická reprezentace postupně zbavuje odpovědnosti za sociální služby a za péči o kulturní památky a přenáší tuto odpovědnost na bedra církví. Bude státu sloužit jako alibi, aby již na tyto činnosti nemusel přispívat. Jsme přesvědčeni, že provozní a mzdové náklady církví mají být postupně financovány z příspěvků členů církví a sympatizantů, ať už přímo či prostřednictvím daňového systému. Naopak v péči o sociální sféru a kulturní památky by měla být finanční účast státu posilována, neboť se jedná o obecné statky, obecné kulturní a duchovní dědictví.

Vyzýváme proto poslance a senátory, aby nehlasovali pro předkládaný návrh zákona a snažili se v široké diskusi nalézt společensky přijatelné řešení, které by otázku církví propojilo s financováním dalších obecně prospěšných organizací. Představitelé církví pak vyzýváme, aby se vzdali alespoň části nárokováného majetku.

Předplatte si Solidaritu

- ☐ Roční předplatné časopisu Solidarita za 480,- Kč
☐ Půlroční předplatné časopisu Solidarita za 240,- Kč

Jméno:

Adresa:

Telefon:

Předplatné se objednává standardně na předplatitelském mailu předplatne@socsol.cz, následně převážně převodem na účet, ale je možné jej objednat i poštou. V takovém případě se peníze zasílají s tímto ústřížkem v obálce na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6. V případě dotazů nebo problémů volejte na předplatitelskou linku 722 133 743.

Přidejte se k SocSol

- ☐ Chci více informací o SocSol a jejích aktivitách
☐ Chci se připojit ke skupině Socialistická Solidarita

Jméno:

Adresa:

Telefon:

E-mail:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6.

Hnutí Occupy – ROK POTÉ

Časopis Solidarita přišel přesně před rokem s překladem požadavků hnutí Occupy Wall Street a začal pravidelně zpravovat o aktivitách hnutí, které se záhy stalo celoamerickým, potažmo celosvětovým. Na www.socsol.cz je k dispozici analýza uplynulého roku „Milníky hnutí Occupy“ z červencového čísla, zatímco tento měsíc jsme připravili původní rozhovory s aktivisty hnutí. První rozhovor se odehrál na samotném dějišti – v Zuccottiho parku na Manhattanu – s profesorem ze City University of New York Stevem Burghardtem a truhlářem z povolání Andrewem Smithem.

▲ Zleva: Andrew Smith a Steve Burghardt

Co se změnilo od doby, kdy hnutí Occupy vzniklo?

Andrew: Occupy Wall Street urazilo cestu od spontánního protestu k hnutí, které se skládá z organizovaných skupin lidí a ti se zabývají dílčími problémy, soustředí se na určitá témata. Někteří se zaměřují na zdravotnictví, jiní na bydlení nebo studentské půjčky atd. Tematizujeme sice rozdílné problémy, ale všichni poukazujeme na společného jmenovatele – na zločiny Wall Streetu, na finanční kapitál a deregulovaný trh.

Steve: Všechny tyto decentralizované protestní akce jsou v zásadě o dvou věcech. Za prvé, jde o poukazování na důsledky ekonomické nerovnosti a sociální nespravedlnosti. Navíc jsou ve Spojených státech dodnes znevýhodňováni například mladí černoši. A za tím vším stojí nadvláda korporací nad politickými stranami; fakt, že lobbying má přednost před politickými otázkami a že lidé u voleb nevolí v pravém slova smyslu. Za druhé, hnutí Occupy popularizovalo diskuzi o „commons“ (o společném, obecném nebo veřejném). Sdílíme přece společné věci, bydlíme, stravujeme se a učíme společně. Naším úkolem je vydobýt nazpět tu část veřejné sféry, která byla zprivatizována, která je dnes v soukromých rukou.

Hnutí bez pevných struktur a bez hierarchie je třeba svým způsobem neustále znovu vytvářet. Nezapomínejme na to, jak těžko byla v Americe vybojována rovná občanská práva – byl to dlouhý proces. Myslím si, že se dnes na počátku takového dlouhodobého procesu skutečně nacházíme.

Byl jsi jedním z těch, kteří byli zatčeni při vyklizení stanového městečka v Zuccottiho

parku 15. listopadu loňského roku. Jak to probíhalo?

Andrew: Ano, byl jsem zrovna v parku, když jsem byl zatčen. Policie spustila opravdový chaos a hysterii. Asi před třetí hodinou ráno policisté zavřeli všechny okolní ulice, uzavřeli metro a obklíčili park. Používali na nás nejmodernější zbraně, jako například zvuková děla či silné reflektory. Lokálně zde panovalo poloviční stanné právo. S nadsázkou řečeno, newyorská policie je několik let po 11. září šestou největší armádou na světě. Policie po zkušenostech užívá násilných opatření velmi chytře. Hnutí v počátcích totiž proslavil mj. případ dívky, která byla na ulici nevybíravě paralyzována pepřovým sprejem. Policie si nyní dává pozor na podobnou „slávu“. To ovšem neznamená úbytek násilí. Naopak, policisté

„Jak řekl ekonom Paul Krugman, v jistém slova smyslu nečelíme 1 % nejbohatších, ale pouze jedné desetině procenta.“

ted' útočí sofistikovaněji – záměrně způsobená zlomenina nemusí být z přímého přenosu vůbec patrná. Mně osobně způsobili sérii pohmožděnin a zničili mi osobní věci v hodnotě několika tisíců dolarů, no a následně jsem byl vězněn. Brutalita newyorské policie je pověstná – před několika lety zastřelili černou ženu jenom pro to, že odcizila auto.

Co plánujete v nadcházejících dnech, na čem teď pracujete?

Andrew: Chystáme například velké shromáždění, což je čtyřdenní událost, jejíž součástí jsou rozdílné tréninky a workshopy. Je to mezinárodní akce, účastní se lidé z různých zemí, diskutuje se nejen celostátní, ale i globální strategie hnutí.

Steve: Jednou měsíčně se na různých místech po Státech koná „Occupy Town Square“ (Okupuj náměstí). Cílem těchto akcí, během nichž je volně k dispozici kritická literatura nebo bezplatné občerstvení, je, aby se další lidé dozvěděli, o čem hnutí opravdu je. Ted' právě připravujeme protest na Long Islandu u jachet milionářů, onoho 1 % populace, kte-

rým chceme nenásilně připomenout, odkud pochází jejich bohatství a že důsledkem bohatnutí 1 % lidí je další chudnutí 99 % lidí.

Vydáváme a bezplatně šíříme různé tiskoviny. Znamější je „Occupy Wall Street Journal“... a teď právě jsme vydali „Metro Occupied“. V tomto vydání vyzýváme lidi, aby se zapojili – „Direct action gets satisfaction“ (Přímá akce se vyplácí), stojí na titulku – dále poukazujeme na neadekvátní chování policie atd. Alternativní média jsou v našem boji naprosto klíčová již od počátku.

Jaké jsou vaše nejbližší cíle?

Andrew: Dále zapojovat nové lidi a nové místní organizátory. Pokusit se více a pokud možno zřetelněji artikulovat politické požadavky. Lidé právem chtějí znát naši odpověď na otázku, jak má vypadat svět, s nímž bychom byli spokojeni. Hledat konsenzuální odpověď v rámci tak širokého hnutí rozhodně není jednoduché.

Zaměřujeme se na problém tzv. dluhové politiky. Není možné, aby neopodstatněné škrtky byly ospravedlňovány domnělým uměřováním státního dluhu. Je třeba mluvit o plošném anulování dluhů, a že je to možné, o tom nás přesvědčilo „prominutí“ dluhů v některých zemích třetího světa. Naopak rozhodně prosazujeme škrtky ve výdajích na zbrojení a jsme pro progresivní zdanění.

Steve: Na škrtky doplácí nízká- a středně-příjmové skupiny. Systém je stále více nespravedlivý, stále posiluje nejrozdílnější formy nerovnosti, přičemž miliardáři na zadlužování veřejných rozpočtů a krizi vydělali a dále vydělávají, nebo přinejmenším nenesou odpovědnost. Jak napsal ekonom Paul Krugman v *The Economist*, v jistém slova smyslu nečelíme 1 % nejbohatších, ale pouze jedné desetině procenta. Hnutí Occupy musí překonat žargon, jakým mainstreamová média tyto otázky zastírají, a pokusit se o změnu diskurzu... protože řada lidí, která se považuje za 99 %, podporuje pravicovou Tea Party.

Redakčně kráceno. V úplné podobě vyjde na TV Solidarita (www.solidarita.tv). Rozhovor v květnu 2012 vedli a z angličtiny přeložili Kateřina Krejčová a Lukáš Matoška

¹ Místo, které je dnes v soukromém vlastnictví, se dříve jmenovalo náměstí Svobody, na což aktivisté hojně poukazovali.

Hnutí Occupy oživilo americkou levici

Ve druhém tematickém rozhovoru připomíná studentka a aktivistka Erin Cass význam hnutí Occupy a uvažuje o tom, co od něj v následujících měsících můžeme čekat.

▲ Erin Cass

Uplynul rok od vzniku hnutí Occupy. Za tento rok se podobné protesty rozšířily z Wall Streetu v New Yorku do celých Spojených států a poté do celého světa. Nyní se ale zdá, jako by toto hnutí zmizelo.

Neřekla bych, že hnutí zmizelo, ale na povrchu se jeví menší. To, co se podle mého stalo, je skutečnost, že mnoho lidí, kteří se do Occupy zapojili, včetně úplně nové vrstvy aktivistů, se začalo angažovat v nej-různějších tématech. Při výročí vzniku hnutí Occupy jsme byli svědky výbuchu aktivity po celé zemi. Jen v New Yorku bylo zatčeno v jeden den 180 lidí. Occupy oživilo americkou levici a mnoho organizací pocítilo obrovský nárůst členů a aktivity. Stejně tak Occupy přispělo k tomu, že se lidé dozvěděli o mnoha problémech, které z kapitalismu plynou, získali nové povědomí o tom, jak funguje současný finanční systém a jaké všechny potíže s sebou přináší. Od té doby, co vzniklo hnutí Occupy, sílí i jiná hnutí v USA a jinde ve světě. Jsem přesvědčená o tom, že to, co zapříčinilo úspěch nedávné stávky Chicagských školských odborů (CTU), byla změna ve statu quo. Minulý měsíc se také uskutečnil úžasný protest zaměstnanců Walmartu¹. To je rozhodně signál změny poměrů v americké politice.

Před rokem by se něco takového asi nestalo. Nyní stávkují zaměstnanci Walmartu a podporují je chicagští stávkující učitelé. Navíc se obě strany navzájem více informují o propojenosti svých témat. Několik miliardářských vlastníků Walmartu totiž sponzorovalo skupiny, které lobovaly za privatizaci vzdělávacího systému, což byl jeden z hlavních důvodů stávky organizo-

vané CTU. Tohle může být jeden z příkladů, jak Occupy inspirovalo Američany, aby se zvedli od internetu a z gaučů a vyšli do ulic postavit se nespravedlnosti a korupci. Začali se prát za své zájmy, ať už to bylo ve formě podpory stávkující učitelů, protestu proti špatnému zacházení s vězni a nespravedlnostem v našem vězeňském systému, nebo celá řada dalších věcí.

Co pro Tebe bylo nejdůležitější věcí, kterou hnutí Occupy vneslo do americké politiky?

Occupy přineslo mnoho věcí, ale nejdůležitějším bodem, který vzneslo, byla potřeba alternativy. Američané se o politiku příliš nezajímají, protože mají pocit, že nemá cenu se v něčem angažovat. Demokraté a republikáni jsou v podstatě stejní a lidé mají oprávněný pocit, že slouží pouze bohatým Američanům místo toho, aby sloužili nám všem. Occupy dodalo víru těm, kteří to tak cítili (i těm, kteří ne), že i přesto mohou

„Hnutí Occupy inspirovalo Američany, aby se zvedli od internetu a z gaučů a vyšli do ulic postavit se nespravedlnosti a korupci.“

něco dělat proti našemu současnému ekonomickému a politickému systému, protože když nebudou dělat nic, tak se nic nezmění. Hnutí také pomohlo k většímu povědomí o stále se zvětšujících třídních rozdílech. Zvýšení tohoto třídního vědomí vedlo zcela jistě k větší politizaci Ameriky. To platí zejména pro mladé lidi, kteří bývají většinou politicky neaktivní, a nezajímá je to. Hnutí Occupy také pomohlo jednotlivce a organizace přivést k uvažování o taktice a jistě obezřetnosti, zejména pokud jde o převzetí hnutí. Existovaly bezpočty pokusů demokratů a řady jejich orgánů, jako byly různé neziskové organizace, převzít hnutí a přetáhnout jeho účastníky do aktivistické práce pro demokracii. Tyto pokusy ale většinou selhaly.

Myslíš si, že se v následujících měsících dočkáme další podobných protestů ve stylu Occupy?

Samozřejmě. Nebudou to asi tak velké protesty, jako byly některé protesty Occupy, rozhodně ale můžeme čekat další. Dají se podle mého očekávat protesty kvůli americkému vzdělávacímu systému. Některé korporace a vládní úředníci se snaží zpriva-

tizovat naše školy, jako se to nyní děje v již zmiňovaném Chicagu. Tyto plány mají podporu vládních představitelů obou stran. Brzy se tak dočkáme protestů učitelů, studentů, rodičů a dalších, kteří se proti tomu budou stavět a využijí vše, co se naučili v Occupy. Stejně tak přijdou protesty, včetně těch ve stylu Occupy, proti rostoucí islamofobii v USA. S tou byl problém už dávno, zejména po 11. září, ale v poslední době se zvyšuje počet nenávisných postojů. Pocházím z Gainesvillu na Floridě, kde působí nechvalně známý pastor Terry Jones, jehož urážlivé výroky způsobily smrt mnoha lidí. Někteří soukromníci zaplatili reklamy, ve kterých se mluví o muslimech jako o „divoších“ a nebezpečných lidech. Na to dobře reagují různí umělci, kteří tyto reklamy přemalovávají, aby ukázali, kdo jsou skuteční „divoši“: rasisté, kteří tyto reklamy platí.

Nejde jen o tohle. Myslím si, že mnoho Američanů začne reagovat na pokrytectví americké vlády na Blízkém východě a v Severní Africe, tj. že naše vláda má podporovat demokracii, a místo toho podporuje diktatury a autoritářské režimy. O tom spousta lidí ví, ale čím dál víc z nich to šťve, takže můžeme čekat demonstrace a protesty i kvůli tomuto.

Rozhovor vedl v září 2012 a z angličtiny přeložil Jan Májiček

¹ Walmart je rozšířená síť supermarketů v USA.

ODBORY VE SVĚTĚ

Pracující z různých koutů světa čelí útlaku a vykořisťování. Řada z nich si to však nenechává líbit a staví se na odpor. Důvody jejich boje se různí, stejně jako podmínky, v nichž se ocitají. Spojuje je však snaha zachovat si lidskou důstojnost a odpovídající životní podmínky. Překládáme zde pouhý výběr z obrovského množství odborářských kampaní, které v současné době ve světě probíhají.

Brutální zásahy **jihoafrické** policie proti horníkům, o kterých jsme informovali v minulém čísle *Solidarity* a je jim věnován následující článek, pokračují. Ke 34 horníkům, zabitým 16. srpna, přibýly 20. září další dvě oběti. Při protestním pochodu ve městě Rustenburg byl těžce zraněn jeden demonstrant, když ho přejelo obrněné policejní vozidlo. Na následky tohoto zranění později zemřel. Druhou obětí byla kolemjdoucí žena, kterou v chudinské čtvrti Wonderkop, obývané zejména horníky, zabila policejní střelba. Odborová organizace COSATU tvrdě odsoudila brutalitu policejních zásahů a žádá, aby oba incidenty byly důkladně prošetřeny a viníci potrestáni. Pravděpodobnost, že k tomu dojde, je však mizivá. Vyšetřování masakru z 16. srpna taktéž do dnešního dne nedosáhlo žádných výsledků.

Revoluce takzvaného Arabského jara svrhly v řadě zemí nenáviděné vlády a diktátory. To však samo o sobě neznamená, že v těchto zemích zavládla svoboda. Předseda odborového svazu **marockých** dokařů Said Elhairech je již tři měsíce vězněn na základě falešných obvinění, včetně toho, že ohrozil národní bezpečnost. Mezinárodní odborová

federace pracovníků v dopravě zahájila globální kampaň za jeho propuštění. Podpořit ji můžete zde: www.freesaid.org.

V **Egyptě** nadnárodní potravinářský gigant Kraft propustil 5 svých zaměstnanců a zároveň členů odborové organizace v alexandrijské továrně na čokoládu. Tito odboráři protestovali proti tomu, že jim zaměstnavatel odmítá platit povinné sociální pojištění. Více o tomto případu arogance nadnárodní společnosti vůči zaměstnaneckým právům se můžete dozvědět na www.iuf.org v sekci „campaigns“.

Podobná situace panuje i v **Tunisku**, kde předseda odborové organizace zaměstnanců potravinářského závodu SAIDA (vlastněného ze 49 % opět firmou Kraft) Zed Naloufi, byl nejdříve disciplinárně potrestán a později zcela propuštěn. Čím se provinil? Uspořádal setkání s řadovými členy své organizace a snažil se reálně reprezentovat jejich požadavky. Více o tomto případě opět na www.iuf.org.

Na trh byl uveden nový iPhone společnosti Apple a v mnoha městech po celém světě na něj stojí fronty nadšených zákazníků.

O poznání méně nadšení jsou však dělníci v jedné **čínské** továrně ve městě Zhengzhou, ve které se právě iPhony vyrábějí. Aby továrna efektivně pokryla extrémní poptávku po tomto produktu, jsou její zaměstnanci nuceni pracovat často i měsíc v kuse bez jediného dne volna. Podle průzkumu provedeného neziskovou organizací SACOM (Students and Scholars Against Corporate Misbehavior) se sídlem v Hongkongu je průměrný počet přesčasových hodin na jednoho pracovníka okolo 90, což je zhruba 2-3 krát tolik, co povolují čínské zákony. Management továrny si však se zákony příliš hlavu neláme. V mnoha případech za tyto přesčasy zaměstnanci ani nedostávají mzdu. Kromě toho je zaměstnancům často upíráno právo na přestávku, pracují ve zdravotně závadném či přímo nebezpečném prostředí, nesmějí stávkovat a podobně. To však za mzdu, která sotva stačí na pokrytí základních životních potřeb. Více o pracovních podmínkách lidí, vyrábějících v čínských továrnách iPhony, se můžete dočíst na www.sacom.hk/archives/960.

Z www.LabourStart.org vybírá Štěpán Lohr

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA PO MASAKRU HORNÍKŮ

BARBORA ČAPINSKÁ

Již několik dní po masakru 34 horníků jihoafrickou policií v dole Marikana, ke kterému došlo 16. srpna letošního roku, se ukázalo, že tato událost byla projevem více než konfliktu hamižných zahraničních korporací a nebohých dělníků-imigrantů. Rozpoutala vlnu stávek, umocnila rozpor mezi vládnoucími elitami a chudšími třídami, odhalila korupční skandály a potvrdila, že jihoafrická společnost je rozdělena podle třídních linií, a ne podle „rasy“.

Bouře se vystupňovaly zejména poté, co pitva prokázala, že zavraždění horníci byli zastřeleni zezadu, tedy při útěku, a ne útoku,

jak prohlašovala policie. Ještě tři týdny po tragické události stávka v Marikaně pokračovala a do práce se hlásilo méně než 6 % zaměstnanců. Koncem září však byla stávka ukončena, když horníci získali 22% navýšení platů.

K žádosti horníků o navýšení platů z Marikany, platinového dolu vlastněného britskou těžební společností Lonmin, se záhy po krveprolití připojili i zaměstnanci dolu kanadské Eastern Platinum Group (East-plats), ale nepokoje se rozšířily i do zlatých dolů. V polovině září už v celé JAR stávkovalo 40 tisíc horníků s tím, že v samotné Marikaně pracovalo pouhých 1,8 % zaměstnanců. Kvůli

pokračujícím nepokojům je v pohotovosti i armáda. Například ve 4. největším zlatém dole světa, KDC East a KDC West, patřícím společnosti Gold Fields, již začátkem září stávkovala čtvrtina ze 46 tisíc zaměstnanců. Ačkoli byla policie obezřetnější, 3. září byli postřeleni další čtyři horníci v dole Modder East společnosti Gold One, kde policie použila slzný plyn a gumové projektily k rozbití stávky, během níž se před nedávnem propuštění horníci snažili znemožnit horníkům najatým namísto nich nastoupit do práce. Stejně tak jako i v Marikaně stála za stávkou Asociace odborů horníků a stavbařů (AMCU),

odštěpená z provládního Národního odboru horníků (NUM), tak i na tomto místě stávkující dělníci patří k novému odborovému svazu PTAUW (Svaz profesionálních dopravních a sdružených pracujících).

Mnoho pracujících se přidalo k novým militantním odborům, protože staré svazy se spojily s vládou a s průmyslníky. Členy NUM jsou dnes spíše úředníci nebo vysoce kvalifikovaní dělníci. Horníci pracující pod zemí jsou zaměstnáváni na krátkodobé smlouvy prostřednictvím personálních agentur. Ty pak nezřídka inkasují za zaměstnance 12 tisíc randů (cca 29 tisíc korun), zatímco jim samotným vyplácejí pouze 500 randů měsíčně (1200 korun). Tato praktika není výjimkou ani v jiných odvětvích. Odbory se často na takových praktikách přímo podílejí: kupříkladu Cyril Ramaphosa, zakladatel NUM a 34. nej-

bohatší člověk v Africe, je vlastníkem nepřímého podílu v Lonminu skrze svou investiční společnost Shanduka, která vlastní většinový podíl ve firmě Incwala Resources, jež je hlavním partnerem Lonminu a také zasedá ve správním radě Lonminu. Také vlastní firmu, jež zprostředkovává práci v dole Marikana.

Zcela nový rozměr získaly tyto národní nepokoje poté, co se zahájením stávkové zlatých dolech Orkney a Grootvlei zkrachovalé společnosti Aurora Empowerment Systems (AES) podařilo odhalit korupční síť, do které je zapleteno několik oligarchů napojených na vládnoucí stranu, dokonce z rodiny samotného prezidenta Jacoba Zuma. Někteří stávkující horníci totiž již čtyři roky nedostali zaplacené a žijí jen díky potravinové pomoci islámské charitní organizace. Mnoho z těchto horníků je z Mozambiku, Lesota a Svazijska, pět z nich již ze zoufalství spáchalo sebevraždu, jejich děti nechodí do škol, živoří a hladoví. Majitelé a manažeři AES přitom majetek rozkradli, dostali prémie a vyhověli všem pohledávkám investorů, přitom ale ignorují příkaz soudu vyplatit 4,3 milionu randů (zhruba půl milionu dolarů, cca 10 milionu korun) na platy zaměstnanců.

Dalším nehorázným činem bylo obvinění 270 horníků stávkujících v Marikaně

z vraždy 34 kolegů, které má na svědomí státní policie, anebo z pokusu o vraždu těch 78 horníků, kteří byli zraněni a jsou nadále hospitalizováni. Toto rozhodnutí vychází ze starého principu, podle kterého jsou oběti obviněny ze zločinů spáchaných policií právě proti nim a který byl běžně využíván během předchozího režimu. Tento zákon činí zodpovědným za smrtelná zranění kohokoli, kdo se zbraní v ruce napadá policii a provokuje tak její odvetu. Tato absurdní obvinění byla nakonec 2. září stažena a téměř všichni horníci byli postupně po částech propuštěni. Proces je však i přesto naplánován na únor 2013 a vládnoucí ANC doufá, že alespoň část horníků bude usvědčena z „veřejného násilí“.

✉ redakce@socsol.cz

PROTESTY PROTI MUČENÍ VĚZŇŮ V GRUZÍNSKÝCH VĚZNICÍCH

ŠTĚPÁN LOHR

Večer 18. září se v gruzínském hlavním městě Tbilisi rozhořely jedny z největších protivládních protestů posledních let.

▲ zdroj: Solidarita

Protesty vyvolalo zveřejnění několika-minutového šokujícího záznamu brutálního mučení vězňů z jedné z tbiliských věznic, na kterých je mimo jiné vidět, jak skupina asi deseti bachařů kope a mlátí vězně ležícího na podlaze. Další záběr zase ukazuje znásilnění jednoho vězně násadou od koštěte. Prakticky ihned byli prezidentem Saakašvilim odvoláni všichni ředitelé věznic, nicméně protesty v době uzávěrky říjnové Solidarity (26. září) stále pokračují a každý večer se v Tbilisi

schází několik tisíc rozhněvaných lidí. Jsou přesvědčeni, že tento případ týrání vězňů není ojedinělým selháním jednotlivců, ale systematickou praxí.

O tom, že důkazy o týrání vězňů byly pouze spouští, která odstartovala protesty proti současnému režimu prezidenta Saakašviliho, svědčí to, že se protestující Gruzínci nespokojili ani s rezignací dvou přímo odpovědných ministrů – ministryně vězeňství Chatuny Kalmachelidze a ministra vnitra Bačo Achalia, pravé ruky Michaila Saakašviliho.

„To, že [ministři] odstoupili, nestačí. Byli přímo zodpovědní za to, co se ve věznicích dělo, museli o tom vědět. Za to přece musí před soud!“ řekl jeden z protestujících, dvaapadesátiletý taxikář Irakli.

V tbiliských ulicích tak znějí i hesla požadující odstoupení prezidenta a celé vlády. „Saakašvili musí odejít! To, co se děje ve věznicích, dělali naposled fašisti“, komentuje situaci prodavačka v trafice nedaleko opery, kde se odehrává většina protestů.

Napětí v Gruzii roste hlavně díky blížícím se parlamentním volbám, které budou hlavně soubojem Saakašviliho Sjedenčeného národního hnutí a koalice Gruzínský sen vedené nejbohatším Gruzíncem Bidzinou Ivanišvilim. V této souvislosti se spekuluje o tom, že dotyčné záběry jsou staršího data (i tak ale zjevně byly pořízeny za Saakašviliho vlády) a Gruzínský sen s jejich zveřejněním účelově čekal na období těsně před volbami.

✉ stepan.lohr@socsol.cz

TONY CLIFF: „ŘEŠENÍ“ TUGANA-BARANOVSKÉHO BUCHARIN O KRIZÍCH VE STÁTNÍM KAPITALISMU

Kniha Státní kapitalismus v Rusku od Tonyho Cliffa, která poprvé vyšla roku 1947, je první ucelenou marxistickou analýzou tzv. komunistického režimu. Práce se zaměřuje především na stalinistický režim ve 30. a 40. letech. Autor v ní přesvědčivě ukazuje, že ruská byrokracie je vládnoucí třídou, jež hraje stejnou úlohu jako buržoazie v tradičních kapitalistických zemích, a stalinistický režim je proto třeba chápat jako zvláštní, státně byrokratickou formu kapitalismu. Dílo je aktuální i dnes, nabízí totiž pádnou odpověď na primitivní antikomunismus, který propaguje většina masmédií. Kniha je překládána na pokračování pro Solidaritu; předcházející kapitoly jsou k dispozici na www.socsol.cz.

Může kapitalistický způsob výroby dosahovat vysokého a nepřetržitého růstu výroby, aniž by přitom zanikl antagonistický způsob distribuce?

Pro názornost si můžeme vytvořit následující model. Dejme tomu, že každý nárůst v produktivitě práce je doprovázen odpovídajícím nárůstem výroby výrobních prostředků. Naproti tomu růst výroby spotřebního zboží je spojen výhradně jen s nárůstem populace. S postupným rozvojem techniky se stále více dělníků a kapitálu převádí z výroby spotřebního zboží na výrobu výrobních prostředků. Stále více lidí a kapitálu je zahrnuto do výroby strojů na výrobu dalších strojů. Oproti tomu výroba spotřebního zboží se v poměru k výrobním kapacitám celé společnosti nezvyšuje. Výroba se tak stává ve stále větší míře samoučelnou, a trh, pro který kapitalismus vyrábí, je tvořen především potřebami výroby samotné.

„Pokud by byl mezi výrobou v těchto dvou průmyslových sektorech udržován správný poměr, žádná krize z nadvýroby by nenastávala, a to navzdory nízké kupní síle mas.“ To je argument Michaila Tugana-Baranovského, ruského nemarxistického ekonoma. Ten přímo napsal:

„K pochopení výše uvedeného systému je nutné si uvědomit, že kapitalistická výroba vytváří trh sama pro sebe. Dokud je možné zvyšovat společenskou výrobu (máme-li k tomu vhodné výrobní síly), pak vede nárůst výroby rovněž k nárůstu poptávky. Každý nově vyrobený výrobek představuje nový zisk pro kapitalistu, a tudíž i novou kupní sílu pro nákup jiného zboží.“

Porovnáme-li prostou a rozšířenou reprodukci společenského kapitálu, pak dojdeme k velmi důležitému závěru. A sice že v kapitalistické ekonomice je celková poptávka po zboží v jistém smyslu nezávislá na velikosti společenské spotřeby. Celková poptávka po zboží může růst i ve chvíli, kdy klesá společenská spotřeba, jakkoli se to může přičít zdravému rozumu.“

Ke krizi může vést pouze disproporce mezi rozvojem těchto dvou sektorů ekonomiky. „Pokud [...] jsou možnosti rozvoje výroby prakticky neomezené, pak musíme předpokládat, že se budou neomezeně rozšiřovat také trhy. Pokud se celková výroba rozvíjí proporcionálně, pak expanzi trhů brání jen výrobní síly, jež má společnost k dispozici.“

„Technický pokrok se projevuje tím, že stále narůstá význam výrobních strojů a nástrojů ve srovnání se živou prací, tj. se samotným dělníkem. Výrobní prostředky hrají stále významnější roli jak ve výrobním procesu, tak na samotném trhu. Ve srovnání se stroji ustupuje dělník stále více do pozadí a klesá tak i spotřeba dělníků v porovnání se spotřebou výrobních prostředků. Celá kapitalistická ekonomika tak funguje jen sama pro sebe, zatímco lidská spotřeba zde má úlohu jen jako podmínka reprodukce pracovní síly a oběhu kapitálu.“

V jiném svém díle dovádí Tugan-Baranovskij tuto myšlenku do extrému: „Pokud by všichni dělníci až na jednoho zmizeli a byli by nahrazeni stroji, pak by tento jediný dělník s obrovskou masou strojů v pohybu vyráběl nové stroje a spotřební zboží pro kapitalisty. Dělnická třída by zmizela a proces sebeznehodnocování kapitálu by se tak ještě více urychlil. Veškerý produkt z jednoho roku by byl využit k uspokojení potřeb výroby a na spotřebu kapitalistů v následujícím roce.“

„Dokonce kdyby si kapitalisté přáli omezit svou vlastní spotřebu, k žádnému problému by nedošlo. Výroba spotřebního zboží pro kapitalisty by se snížila a celková společenská výroba by se z ještě větší části skládala z výrobních prostředků, jež budou sloužit k další expanzi výroby. Například železo a uhlí jsou produkovány především k tomu, aby zvýšili produkci železa a uhlí. Produkce železa a uhlí proto roste tak dlouho, dokud nedojde k vyčerpání všech nezbytných surovin.“

Je zřejmé, jak Tugan-Baranovskij sám poznamenává, že hlavní význam jeho ana-

lýzy nespočívá v „náhodilém a zcela nereálném předpokladu, že mechanizace manuální práce povede k absolutnímu úbytku počtu dělníků [...], ale spíše v tezi, že sebevětší pokles společenské spotřeby nemůže vést k nadvýrobě“.

Řešení Tugana-Baranovského není možné aplikovat na tradiční kapitalistickou ekonomiku kvůli vzájemné závislosti obou sektorů ekonomiky a kvůli neřízené směně zboží těchto sektorů. V tradičním kapitalismu je vyráběna jak užitná, tak směnná hodnota. Účelem užitných hodnot je uspokojení lidských potřeb (tak jako v ostatních ekonomických systémech). Avšak účelem směnné hodnoty je akumulace. A tedy, dle Marxových slov, „dobývání světového společenského bohatství a zvětšování počtu vykořisťovaných lidí“.

I když může kapitalista považovat užitnou hodnotu pouze za nositele hodnoty, a ačkoli může chápat spotřebu jen jako nástroj k dosažení cíle, je tento nástroj velmi důležitý, neboť bez něho by nikdy svého cíle nedosáhl. „Výroba se může rozvíjet jen v případě, že je zboží schopné uspokojovat potřeby [...]. Bez těchto potřeb se žádná výroba rozvíjet nemůže. A potřeby se mohou obnovovat jedině spotřebou.“

Závislostí akumulace na spotřebě se rozumí to, že sektor ekonomiky produkující kapitálové statky závisí na sektoru ekonomiky, jež vyrábí spotřební zboží. V tradičním kapitalismu je tohoto vztahu dosaženo bez vědomého plánování. Pokud nabídka kapitálových statků přesahuje jejich poptávku, a to ve větší míře než přesahuje poptávku nabídku spotřebního zboží, pak se cena kapitálových statků vzhledem k ceně spotřebního zboží snižuje. V odvětvích výroby výrobních prostředků proto klesá míra zisku, zatímco v odvětvích produkujících spotřební zboží míra zisku narůstá. To vede ke zpomalení akumulace v prvním sektoru a zrychlení akumulace ve druhém sektoru ekonomiky. Kapitál se

přelije z jednoho sektoru do druhého, dokud se mezi nimi neustaví rovnováha.

Tento proces vyžaduje volný pohyb cen zboží, volný pohyb kapitálu z jednoho sektoru do druhého a také zvyšování mzdových sazeb v důsledku zvýšené zaměstnanosti v prvním sektoru, které nakonec vede ke zvýšení poptávky po spotřebním zboží.

Tyto faktory způsobují, že Tugan-Baranovského „řešení“ není možné aplikovat na tradiční kapitalismus, i když obsahuje řadu správných postřehů. Ve skutečnosti jde spíše o to, že ve fázi oživení a konjunktury ekonomického cyklu probíhá akumulace kapitálu mnohem rychleji, než růst výroby spotřebního zboží. Akumulace tak může po mnoho let převyšovat spotřebu, aniž by se tím narušila rovnováha ekonomiky. Tento fakt a skutečnost, že cyklus míry zisku, cyklus akumulace a cyklus zaměstnanosti, se odvíjí od životního cyklu a opotřebovávání fixního kapitálu (stroje, budovy, atd.), naznačuje, že pokud by se dalo zabránit nárůstu výroby spotřebního zboží, zatímco výroba výrobních prostředků by se stále zvyšovala, mohla by konjunktura trvat déle, než je obvyklý desetiletý cyklus. To je možné uskutečnit v rámci státního kapitalismu, neboť stát zde vlastní veškerý společenský kapitál a může tak regulovat činnost jednotlivých sektorů ekonomiky.

Státní kapitalismus tak eliminuje další faktor, který v rámci tradičního kapitalismu způsobuje přechod z konjunktury do krize, a činí tak Tugan-Baranovského „řešení“ na nějaký čas účinným. V tradičním kapitalismu vede vysoká míra zisku k rychlé akumulaci, k vysoké míře zaměstnanosti a k nárůstu mezd. Tento proces však nakonec dosáhne bodu, kdy se míra zisku vlivem vysokých mezd sníží na neúnosnou míru, přičemž se prudce sníží míra akumulace, zaměstnanosti i mezd.

„Pokud mohou dělníci volně prodávat svou pracovní sílu na trhu, hraje zde ústřední roli relativní přebytek obyvatelstva [...], jež dokáže udržet zákon nabídky a poptávky po pracovních silách v rámci mezí výhodných pro vykořisťování a dominanci kapitálu.“

V totalitním státně kapitalistickém režimu mohou být mzdy po dlouhou dobu udržovány „v mezích vhodných pro vykořisťování a dominanci kapitálu“ i bez přebytku obyvatelstva a za plné zaměstnanosti.

Tugan-Baranovského „řešení“ je tedy účinné jen v rámci státního kapitalismu, a to tehdy, pokud se jedná o zaostalou zemi ve srovnání se světovým kapitalismem. Tedy pokud je zde relativně málo moderních výrobních prostředků a hlavní potřebou ekonomiky je výroba strojů za účelem větší výroby strojů. Pokud se však výroba strojů přiblíží úrovni vyspělých zemí, bude státně-kapitalistický systém čelit nadvýrobě? Na tuto otázku existuje jen jediná odpověď. Je

to odpověď, kterou nám již poskytl Bucharin. Totiž, že ekonomika bude prakticky stagnovat.

Na první pohled je zřejmé, že Bucharinův popis krize z nadvýroby ve státním kapitalismu je pravým opakem Tugan-Baranovského „řešení“. Tugan-Baranovský mluví o kapitalistickém systému, ve kterém probíhá velmi rychlý růst výroby a akumulace. Bucharin mluví o systému, v němž se výroba a akumulace snižují na minimální úroveň. V prvním případě se jedná o popis rychlé akumulace probíhající nezávisle na spotřebě. Ve druhém případě je akumulace chápána jako závislá na spotřebě. Přesto však mají tyto dvě teorie něco společného. Obě poukazují na zásadní kapitalistický rozpor mezi akumulací a spotřebou.

První teorie naznačuje, že by se tento rozpor dal vyřešit naprostým osvobozením akumulace od spotřeby. Podle druhé teorie může být vyřešen zpomalením akumulace a výroby na úroveň tempa spotřeby výrobních prostředků. První teorie říká, že snížení výroby spotřebního zboží může být akumulací jen prospěšné. Dle druhé teorie je rychlá akumulace nemožná a růst výroby se proto musí zpomalit. Ve skutečnosti platí první teorie pro konjunkturu, zatímco druhá pro fázi krize. Obě „řešení“ však ponechávají dělníka podřízeného kapitálu.

Tugan-Baranovského „řešení“ je možné aplikovat na systém státního kapitalismu v zaostalé zemi. Bucharinův popis platí pro státní kapitalismus, který již ve výrobních prostředcích dosáhl stavu nasycení. Tato teorie popisuje kapitalismus ve fázi, kdy se nachází ve stavu skryté permanentní krize. A protože výroba zboží nemůže růst rychleji, než příslušná poptávka, je výroba touto poptávkou omezena. Obě řešení jsou ale produktem rozporu mezi výrobními silami a kapitalistickými výrobními vztahy.

Avšak kromě těchto „řešení“ existuje i další způsob, jakým může kapitalismus eliminovat krizi. A tím je válečné hospodářství.

VÝROBA A SPOTŘEBA PROSTŘEDKŮ DESTRUKCE

Spotřeba kapitalistů je podle Marxe charakteristická tím, že spotřebovávané zboží není po dlouhou dobu potřeba obnovovat. „Spotřeba“ výrobních prostředků (opotrebovávání strojů atd.) vede k tvorbě nových výrobních prostředků a nového spotřebního zboží. Vyrobených výrobních prostředků je však podstatně více, než kolik jich je potřeba na nahrazení již opotřebovaných. A to nakonec vede ke krizi z nadvýroby.

Tento problém by se dal vyřešit tím, že by vzrostla spotřeba dělníků na úkor kapitalistů, neboť spotřební zboží je třeba neustále nahrazovat, a můžeme tak využít veškeré výrobní kapacity. Toto řešení by však vedlo ke zpomalení akumulace. Existuje však jedna

forma spotřeby, která také dokáže vyřešit krizi z nadvýroby a zároveň poskytuje nové možnosti akumulace kapitálu. Je to válečná výroba, která rovněž umožňuje „dobývat světové společenské bohatství a zvětšovat počet vykořisťovaných lidí“.

Válečná ekonomika, jež představuje integrální součást kapitalismu, dokáže, podobně jako krize z nadvýroby, zmírnit problémy dané kapitalistickým způsobem výroby. Nejenže kapitalistická válka zničí velkou část kapitálu a umožní tak, aby akumulace proběhla znovu, ale je zde také možnost úplného zničení kapitalismu a návratu k barbarství.

Přesto, že válečná ekonomika a socialistické hospodářství představují dva protipóly, můžeme zde paradoxně najít i řadu shodných prvků. Ve válečné ekonomice, stejně jako v socialistické ekonomice, přebírá stát kontrolu nad hospodářstvím a plánuje výrobu i distribuci. Válečná ekonomika, stejně jako socialistická ekonomika, pracuje na plný výkon.

Pokud jsou však distribuční vztahy antagonistické, a pokud ohromná míra akumulace z minulých let brání nové akumulaci, pak mohou být výrobní kapacity využity pouze v případě, že velká část produkce není určena pro směnu. To znamená, že se výroba soustředí především na tvorbu užitečných hodnot, a nikoli směnných hodnot.

Stejně tak i v socialistické ekonomice je hlavním cílem výroby tvorba užitečných hodnot. Jenže zatímco v socialistické společnosti jsou produkovány užité hodnoty, jež slouží ke zlepšování životní úrovně obyvatel, ve válečné ekonomice představují užité hodnoty pušky, munice, vojenské sklady atd. Čili prostředky, jejichž účelem je společnost škodit.

Válečná ekonomika netrpí krizí z nadvýroby, ale naopak krizí z podvýroby. To je dáno tím, že požadavky na výrobu zbraní převyšují výrobní kapacity ekonomiky. Krize z podvýroby je přitom vždy doprovázena více či méně silnou inflací.

Válečné přípravy a samotná válka hrají v ruském státním kapitalismu tak významnou roli, že Rusko zatím nemusí čelit Bucharinově „řešení“. Vzhledem k tomu, že ruská ekonomika je přece jen zaměřena spíše na výrobu výrobních prostředků než na výrobu zbraní, a protože je Rusko stále průmyslově zaostalá země, uplatňuje se zde Tugan-Baranovského „řešení“. Výroba spotřebního zboží každopádně silně pokulhává jak za válečnou výrobou, tak za výrobou kapitálových statků.

Vzhledem k současné situaci ve světě se zdá, že válečné hospodářství bude pro ruskou byrokracii nejvýhodnějším řešením krize z nadvýroby. A to až do doby, kdy budto socialismus, nebo barbarství tento problém zcela smetou ze stolu.

Z angličtiny překládá Vítězslav Lamač

METYLALKOHOL A NEVIDITELNÁ RUKA TRHU

DOMINIK FORMAN

Neoliberální paradigma má jedno dogma – trh je potřeba za každou cenu zbavit veškerých regulací a kontrol, neboť je to právě „neviditelná ruka trhu“, která dokáže vyřešit společenské kontradikce lépe než jakékoli institucionální zásahy. Kauza pančovaného alkoholu toto dogma opakovaně vyvrací.

Tyto zásahy – regulace a kontroly trhu – prý omezují přirozenou (podnikatelskou) „svobodu“ a zavánějí „totalitárními“ praktikami. Personifikovaný trh („neviditelná ruka“) vystupuje v neoliberálním světonázoru jako samospasitelný a univerzální princip, který lidem umožňuje svobodný rozvoj a garantuje štěstí v jejich životech. Trh je absolutní bytost, je všemohoucí. Záleží na jeho náladě, od níž se odvíjí vše pozemské a smrtelné, a proto si jej musíme v chrámech jeho jménu zasvěcených – bankovních institucích a burzovních palácích – neustále předcházet, jinak na nás sešle pohromu (krizi). To, že se dnes vyskytují určité negativní „zanedbatelné“ jevy, jako třeba nárůst nezaměstnanosti nebo klesající míra zisku, je zapříčiněno naší hloupostí a drzostí, že si dovolujeme něco tak geniálního jako je Trh podrobovat sebemenší kontrole, hlásají tržní fundamentalisté (u nás typicky Václav Klaus). Vždyť stačí Trh úplně oprostít od sebemenšího dozoru a rázem všechny neduhy vyřeší ona posvátná ruka. Naivní a zaslepená víra těchto fundamentalistických apologetů kapitalismu se ukazuje tím více absurdnější, čím jasněji se vykreslují příčiny současné krize. Ta mimo jiné ukázala, že úměrně s volností trhu rostou rovněž jeho sebedestruktivní vlastnosti. Tržní fundamentalisté vytěsnili zjevný fakt – pokud zrušíme veškeré kontrolní mechanismy, trh se sám zničí. Toto tvrzení můžeme podepřít poukázáním na finanční krizi v USA, která v roce 2008 rozpoutala krizi globální, trvající dodnes. Americké banky musel zachránit stát investicí ve výši zhruba 700 miliard dolarů z veřejných zdrojů. Pokud by se postupovalo podle zákona volného trhu, tedy bez zásahů státu, banky by zkrachovaly a světová ekonomika by se zhroutila.

Podívejme se nyní na aktuální problém metanolové kauzy, který se sice vůči výše zmiňovanému příkladu může jevit jako marginální, pro naše občany však přináší vážná rizika nemající v naší zemi obdoby. Přes dvacet lidí muselo zemřít následkem požití nekvalitního alkoholu vyrobeného na černém trhu. Zcela podle principu nabídky a poptávky se řídí i výroba a distribuce nelegálního alkoholu. Výrobce takového typu zboží, na základě snahy získat co

největší zisk, kalkuluje se snížením výrobních nákladů na minimum. Logicky se do této rovnice započítávají i možné důsledky plynoucí z nelegální činnosti. Pokud jsou podmínky, ve kterých se podnikatel vyskytuje, natolik shovívavé, že umožňují míru těchto důsledků snížit na minimum, dle tržní logiky se takovému obchodníkovi vyplatí generovat zisk nelegálně. A pravicové neoliberální strany skutečně takové podmínky svými zákony, které vyvěrají z víry v samospasitelnost trhu, vytvářejí.

V tomto případě to byl konkrétně bývalý ministr spravedlnosti Pospíšil (ODS), který se zasloužil o rekvalifikování výroby

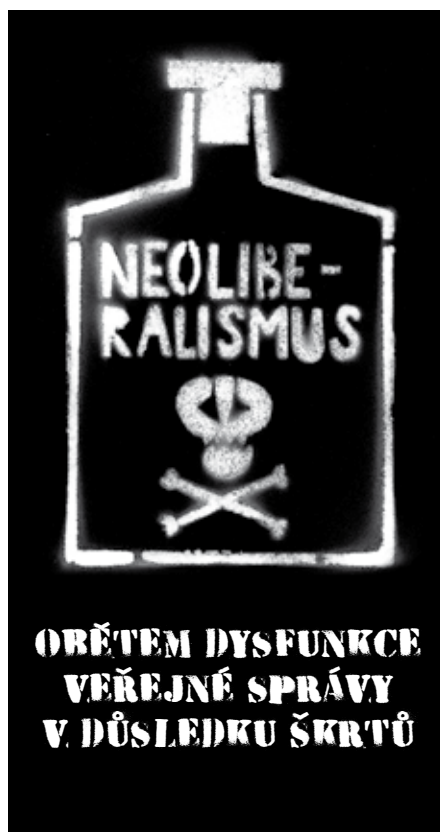
s těmito tendencemi. Stručně řečeno, tam, kde stát polevil v kontrole trhu, nastoupilo nelegální obchodování a s ním spojené nebezpečí pro konzumenty.

V současné situaci se ono nebezpečí naplnilo a vznikla katastrofa metanolových otrav. Naše neoliberální vláda je v takovém případě nucena pod tlakem veřejnosti posílit složky, které musejí vzniklou situaci řešit (od policie přes celní správu až po obchodní inspekci), což pochopitelně stojí nemalé peníze z veřejných zdrojů. Zároveň přichází s represivním opatřením, jakým je prohibice, které s sebou jednak nese obrovský příjmový výpadek financí do státního rozpočtu (nemožnost výběru spotřební daně), dále poškozuje legální výrobce i distributory, v neposlední řadě pak omezuje životy samotných občanů. Zřeknutí se kontroly nad trhem odůvodněné neoliberálními klišé („svoboda“ obchodování, „škodlivost“ zasahování státu do tržních principů) vede nikoli k „tržní prosperitě“, nýbrž k jeho naprostému selhání, a tudíž k nezbytnosti přímé a výrazné státní represe, která však přichází pět minut po dvanácté, neboť otráveným již nikdo život nevrátí ani sebetvrdším státním zásahem.

Na spojitost mezi neoliberálním vládnutím a metanolovou katastrofou upozornil dokonce i francouzský deník Le Monde, který uvedl jako hlavní příčinu právě škrtů v rozpočtu, které drasticky omezily personál inspekčních služeb.

Oba výše zmíněné příklady (globální a lokální) berme jako výstrahu i ponaučení. Pokud přitakáme neoliberálnímu dogmatu a zrušíme kontrolu nad trhem, řešení následků jeho sebezničující tendence pak budou nejen nepoměrně nákladnější, než kdyby byl státem průběžně kontrolován a regulován, ale především bude s těmito řešeními spojeno radikální omezení svobody občanů. Co je však nejhorší, budou ohroženy i jejich životy. Těžko si ale představit, že by si toto tržní fundamentalisté připustili, neboť jejich postoje se zakládají na slepé víře, nikoli na rozumu. Nepřesvědčí je ani sebevětší počet zmařených lidských životů.

✉ dominik.forman@socsol.cz

a distribuce pančovaného alkoholu z trestného činu na přestupek (viz pořad Hyde park z 18. 9. 2012 v archivu ČT). Nutno však zdůraznit, že to byla již iniciativa vlády Mirka Topolánka, která snižovala finanční prostředky orgánům majícím pravomoc kontrolovat výrobu a distribuci alkoholu. Již tehdy se ozývaly hlasy, které upozorňovaly na vznik příhodného prostředí pro bujení zmíněných oblastí černého trhu spojeného

Pražská
škola
alternativ

PROGRAM: ŘÍJEN 2012

Pravidelné pondělní diskuse

MÍSTO KONÁNÍ: DIVUS, jižní křídlo, Bubenská 1, Praha 7
Budova bývalých Elektrických (později dopravních) podniků nad stanicí metra Vltavská. Vchod od magistrály.

**Pražská škola alternativ bude mít v zimním semestru
jedno zastřešující téma: privatizaci a deprivatizaci veřejných služeb.**

1. 10. 2012 **PRIVATIZACE A DEPRIVATIZACE ZDRAVOTNICTVÍ** 18.00

Debaty věnované zdravotnictví vyjde od popisu situace v České republice. Funguje tu řada zdravotních pojišťoven, někteří podnikatelé budují impéria spojující pojišťovny, nemocnice i dodavatele některého zdravotnického zboží. Jistou alternativou je snaha stávající slovenské vlády omezit počet zdravotních pojišťoven na jednu. To bereme jako příklad snahy o posílení veřejného vlivu na zdravotnictví.

Vystoupí: Michal Sojka (tiskový mluvčí České lékařské komory), účastník/účastnice ze Slovenska v jednání
Moderuje: Patrik Eichler (Masarykova demokratická akademie)

8. 10. 2012 **PRIVATIZACE A DEPRIVATIZACE ŠKOLSTVÍ** 18.00

Zaměříme se na současný stav základních, středních a učňovských škol, postavení vyučujících a výsledky školské politiky v oblasti vzdělanosti a úrovně absolventů a absolventek. Soustředíme se také na to, jakou roli hraje vzdělanost v naší společnosti: rezignovali jsme na kvalitu vzdělání a schopnost samostatně a kriticky myslet a vnímáme vzdělání jen jako směnný statek potřebný pro trh práce?

Vystoupí: Markéta Vondráčková (místopředsedkyně ČMOS PS – školských odborů) a Petr Pavlík (Fakulta humanitních studií UK)
Moderuje: Linda Sokačová (Iniciativa ProAlt)

15. 10. 2012 **PRIVATIZACE A DEPRIVATIZACE DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU A SOCIÁLNÍCH SLUŽEB** 18.00

Mají být důchody nástrojem sociálního ochrany, nebo finančním produktem bank? Jaké jsou cíle a limity reformy důchodového systému? Je smyslem sociálních služeb zajišťování důstojné kvality života, nebo jde o neefektivní plýtvání penězi? A jak bychom měli vnímat sociální služby?

Vystoupí: Anna Šabatová (Český helsinský výbor), Vladimír Špidla (Masarykova demokratická akademie) a Erik Čípera (Asistence o.s.)
Moderují: Lukáš Němec a Štěpán Lohr (Iniciativa ProAlt)

22. 10. 2012 **PRIVATIZACE A DEPRIVATIZACE VEŘEJNÉHO PROSTORU** 18.00

Veřejný prostor za posledních dvacet let prodělal výrazné změny. Otevřel se svobodným aktivitám občanů ale stal se brzy i oblastí, kterou stále více okupují soukromé zájmy. Veřejný prostor ubývá na úkor soukromých zón a roste snaha regulovat a sledovat chování občanů tam, kde ještě zbývá. Prostor se stává komoditou a bez občanského odporu se bude dále vytrácet z našich sídel. Ochrana veřejného prostoru, jako prostoru občanského, je bojem o demokracii.

Vystoupí: Silvie Ruppeltdtová (Utopia SK), Milena Bartlová (kunsthistorička, VŠUP) a Michaela Pixová (Prague Watch) – v jednání
Moderuje: Jiří Silný (Ekumenická akademie Praha)

29. 10. 2012 **SHRNUJÍCÍ WORKSHOP: ZDRAVOTNICTVÍ, ŠKOLSTVÍ, DŮCHODY A SOCIÁLNÍ SLUŽBY, VEŘEJNÝ PROSTOR** 18.00

V úvodu workshopu budou shrnuty základní myšlenky předchozích čtyř pondělních večerů Pražské školy alternativ. Jednotlivými tématy se poté budou zabývat čtyři diskusní skupiny s cílem formulovat společnou pozici a doporučení. Výsledky práce budou prezentovány na konci večera opět v plénu.

Úvodní příspěvek: Jiří Silný (Ekumenická akademie Praha)

Diskusní skupiny povedou: Patrik Eichler (Masarykova demokratická akademie), Linda Sokačová (Iniciativa ProAlt), Lukáš Němec a Štěpán Lohr (Iniciativa ProAlt), Jiří Silný (Ekumenická akademie Praha)

Projekt Pražská škola alternativ
je financován
Nadací Rosy Luxemburgové.

Projektu se účastní:
Alternativa zdola, Centrum globálních studií, Ekumenická akademie,
EuroSolar, Masarykova demokratická akademie, ProAlt, Socialistická solidarita,
Socialistický kruh, Social Watch. Ve spolupráci s DIVUS Studio.

sledujte informace na

www.ekumakad.cz a www.pragerkabarett.cz

Solidarita

Socialistická Solidarita v sociálním hnutí

1998

Rasisty je zavražděn zahraniční student. SocSol iniciuje sérii bouřlivých protestních demonstrací. Vzniká Iniciativa proti rasismu. Její aktivisté např. přelepují volební billboardy republikánů, pořádají blokady volebních stánků. Přispějeme k tomu, že v českém parlamentu nesedí fašisté.

2000

V Praze se připravuje velký sjezd finančníků z MMF. Ti se významnou měrou podílejí na sociální a ekologické devastaci světa. Chystá se protestní demonstrace a kontrasmmit. SocSol se aktivně zapojuje do Iniciativy proti ekonomické globalizaci (INPEG).

Protesty jsou velkým úspěchem alterglobalizačního hnutí. Na demonstraci se sjede 15 000 lidí, finančníci končí o den později.

2002

Ve Florencii se koná první Evropské sociální fórum (ESF). Zde probíhá miliónový pro-

test proti chystané invazi do Iráku. SocSol jako jediná česká antikapitalistická skupina pořádá na fórum výpravu. Organizujeme také početné výpravy z ČR na následná ESF v Paříži a Londýně.

2003

Bush útočí na Irák. SocSol inspiruje vznik Iniciativy proti válce a podílí se na jejím fungování. Iniciativa se stává ohniskem demonstrací proti chystané invazi. I lidé v ČR se tak zapojí do největší světové protiválečné demonstrace v dějinách. 15. 2. 2003 protestuje 15 miliónů lidí. USA a Británie již dnes uvažují, jak se z Iráku stáhnout. K tomu významně přispělo protiválečné hnutí.

2006

Plánuje se vybudování raketové základny v ČR. Vzniká Iniciativa Ne základnám. Ta sdružuje více než čtyřicet organizací, pořádá debaty, happeningy a demonstrace. U vzniku však byly skupiny pouze tři, mj. SocSol. Stavba

základny je nakonec zastavena, což znamená velké vítězství demokracie v ČR a posílení hnutí proti globálnímu kapitalismu.

2010

Pravicová vláda ODS, TOP 09 a Věcí veřejných chystá drastické škrtky v sociální sféře. Postihnout mají především ty nejchudší. V srpnu 2010 se dává dohromady ProAlt – iniciativa pro kritiku reformů a na podporu alternativ. Jedná se o dosud nejpestřejší a nejširší levicovou platformu v ČR. Je v centru aktivistického odporu proti reformům, spolupracuje s odbory a organizuje tisícové demonstrace. Socialistická Solidarita se jako jediná radikálně levicová skupina v ČR do ProAltu zapojuje.

2011

SocSol stojí u vzniku iniciativy Za svobodné vysoké školy, která na jaře 2012 organizuje dosud největší studentské protesty od r. 1989.

Solidarita

Za čím stojíme

IRACIONÁLNÍ A ABSURDNÍ SYSTÉM

Globální kapitalismus je systém nerovnosti, ve kterém chudí chudnou a bohatí bohatnou. Stamiliony hladoví a umírají na snadno léčitelné nemoci, zatímco je technologicky možný důstojný život pro všechny. Systém upírá drtivě většině možnost rozvíjet své tvůrčí schopnosti a degraduje ji na úroveň stroje. Lidé jsou nuceni pracovat déle a na více úvazků, zatímco nezaměstnanost stále roste a uvrhuje další masy do chudoby a nejistoty. V kapitalismu vznikají války o suroviny a trhy, jsou drancovány přírodní zdroje, likvidována kulturní rozmanitost. Ačkoli jsou veškeré hodnoty tvořeny lidskou prací, kontrolu nad jejich distribucí má kapitál. Kapitalismus spočívá v honbě za ziskem na úkor lidských potřeb. Je to iracionální a absurdní systém.

ZA SOCIALISMUS ZDOLA

Jako alternativu ke kapitalismu nabízíme systém, který nazýváme socialismem zdola. Jedná se o systém samosprávných rad, jež rozhodují o politických i ekonomických otázkách. Demokracie zde není omezena na hlasování jednou za čtyři roky, ale proniká dennodenně všemi oblastmi života společnosti. To umožňuje začít vytvářet společnost bez nezaměstnanosti, bez chudoby, bez útlaku.

Naprosto odmítáme režimy bývalého východního bloku v ČSSR, SSSR, ale také v Číně, na Kubě atd. Považujeme je za tzv. státněkapitalistické režimy. Jestliže dnešní kapitalismus je typický mocí nadnárodních korporací a jim poplatných parlamentů, měla tehdy veškerou ekonomickou a politickou moc třída stranické byrokracie. Hlásíme se k tradici levicové opozice vůči těmto režimům.

Podporujeme zápasy námezdně pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení a všechny ostatní emancipační snahy. Nespolehneme ovšem na parlamentní politiku. Jen nezávislá aktivita pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací apod. může vést k systematické změně. Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození.

SOLIDARITA

Úsilí o socialismus zdola je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími, nezaměstnanými a utlačovanými v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví nepřivilegované obyvatele různých zemí, různé národnosti, různé barvy pleti, různého pohlaví, sexuální orientace, náboženství či profese. Podporujeme tedy kampaně a boje

proti rasismu a xenofobii; proti islamofobii, nesnášenlivosti vůči Romům apod. Bojujeme za úplnou politickou, ekonomickou a sociální rovnost žen a mužů, vystupujeme proti diskriminaci na základě sexuální orientace.

Fašismus a nacismus považujeme za zásadní hrozby všem dosaženým demokratickým a sociálním právům. Ačkoli jejich hesla často znějí antikapitalisticky, ve skutečnosti jsou fašismus a nacismus pokračováním kapitalismu, jen jinými prostředky. V dobách krize jsou tyto politické hrozby zvláště aktuální.

REVOLUČNÍ ORGANIZACE

Kapitalistický systém vytvořil vysoce organizované instituce včetně státu, které kontrolují bohatství, média a represivní složky. Abychom čelili moci těchto institucí, musíme se sami organizovat. Chceme být zárodkem revoluční strany, která bude spojovat aktivisty různých hnutí a pracující třídy. Na rozdíl od parlamentních stran pro ni bude účast ve volbách jen prostředkem, jak dále šířit myšlenky svobody, rovnosti a solidarity. Tato revoluční organizace může zásadně přispět k tomu, aby emancipační hnutí sílila, a podílet se na rozvíjení myšlenek a strategií, které povedou k překonání kapitalismu.

Přidejte se k nám!

OBČANSKÉ INICIATIVY, SDRUŽENÍ A ODBOROVÉ SVAZY V PLATFORMĚ STOP VLÁDĚ

Akcí spolek nezaměstnaných - Alternativa zdola - Asociace samostatných odborů ČR - Cech strojířů ČR - Českomoravská konfederace odborových svazů - Českomoravský odborový svaz civilních zaměstnanců armády - Českomoravský odborový svaz pohostinství, hotelů a cestovního ruchu - Českomoravský odborový svaz pracovníků školství - Český odborový svaz energetiků - Demokratická unie odborářů - Federace strojířů ČR - Federace vlakových čet - Federace vozmistrů - Federace železničářů ČR - Fórum alternativ - Gorila ČR - Herecká asociace - Hnutí za přímou demokracii - Iniciativa Nezákladnám - Iniciativa ProAlt - Iniciativa Za svobodné vysoké školy - Iniciativa za demisi vlády - Iniciativa za společenskou změnu - Koalice dopravních odborových svazů - Lékařský odborový klub - Svaz českých lékařů - Masarykova demokratická akademie - Národní rada osob se zdravotním postižením ČR - Nezávislé sociálně ekologické hnutí - NESEHNUTÍ - Nezávislý odborový svaz policie ČR - Nezávislý odborový svaz automobilové dopravy - Nezávislý odborový svaz pracovníků potravinářského průmyslu a příbuzných odvětví Čech a Moravy - Odborové sdružení při ÚJP Praha a.s. - Odborový svaz dopravy - Odborový svaz DOSIA - Odborový svaz ECHO - Odborový svaz hasičů - Odborový svaz KOVO - Odborové sdružení Čech, Moravy, Slezska - Odborové sdružení pracovníků elektrických drah a autobusové dopravy - Odborové sdružení zaměstnanců finančních orgánů - Odborové sdružení základních organizací Dopravního podniku hl.m. Prahy a.s. - Autobusy - Odborový svaz Ploché sklo - Odborový svaz pracovníků dřevopracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v ČR - Odborový svaz pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu - Odborový svaz pracovníků knihoven - Odborový svaz pracovníků kulturních zařízení - Odborový svaz pracovníků kultury a ochrany přírody - Odborový svaz pracovníků obchodu - Odborový svaz pracovníků peněžnictví a pojišťovnictví - Odborový svaz pracovníků textilního, oděvního a kožedělného průmyslu Čech a Moravy - Odborový svaz pracovníků vědy a výzkumu - Odborový svaz pracovníků výrobních a účelových organizací kultury - Odborové sdružení železničářů - Odborový svaz pracovníků zemědělství a výživy - Asociace svobodných odborů ČR - Odborový svaz státních orgánů a organizací - Odborový svaz STAVBA ČR - Odborový svaz UNIOS - Odborový svaz zaměstnanců letectví - Odborový svaz zaměstnanců poštovních, telekomunikačních a novinových služeb - Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR - Pro Referendum - Rada seniorů ČR - Regionální odborový svaz - Sdružení nájemníků ČR - Severočeské sdružení odborových organizací důlního průmyslu - Skutečná demokracie teď - Spojenectví práce a solidarity - Svaz odborářů služeb a dopravy - Svaz pacientů ČR - Unie - profesní a odborový svaz orchestrálních hudebníků ČR - UNIE odborový svaz profesionálních zpěváků ČR - Unie bezpečnostních složek - Unie železničních zaměstnanců - Vysokoškolský OS

STOP Sociální reformě NEDÁME SVOU DŮSTOJNOST

Veřejná služba nepomáhá nezaměstnaným
navracet se zpět na pracovní trh.

Systém DONEZ je neefektivní a nefunkční.

sKarta je jasný příklad privatizace sociálních
služeb.

Nejde o zlepšení sociálních služeb a sociální pomoci,
ale o privatizaci veřejných služeb, přehrávání zisku
soukromým společnostem a hledání hlavního viníka tam,
kde není - ve válce proti tzv. zneužívání sociálních dávek.

Sdělte nám své příběhy
s sKartou, veřejnou službou,
se systémem DONEZ
nebo s reformou úřadů práce.

Také si myslíte, že sociální reforma **ne**pomáhá?

Pište na info@stopsocialnireformy.cz.

STOP SOCIÁLNÍ
REFORMĚ

www.StopSocialniReformy.cz

Vyzýváme politiky, aby jednali v zájmu
poškozených obyvatel Přednádraží
a nebylo dopuštěno ostudné a nehumánní
zacházení. Žádáme, aby byli obyvatelé
Přednádraží bráni jako partneři v procesu
řešení celé situace. Nepřipustíme, aby bylo
rozhodováno o nich bez nich.

Podpíšte výzvu na
www.sosprednadrazi.cz

Socialistický kruh pořádá debatu o britském marxistickém
literárním teoretikovi **Terry Eagletonovi**. Proběhne
17. října od 19.00 ve studentském klubu K4 v ul.
Celetná v Praze. Jako hlavní řečník vystoupí Erik
Roraback, Eagletonův žák a anglista.

www.sok.bz

Prodejní místa časopisu

Kamenný obchod Fair&Bio
Sokolovská 29, Praha 8-Karlín.
Jen 100 metrů od stanice metra Florenc
Otevřeno každý pracovní den od 11.00 do 19.00

www.ekumakad.cz

Celetná 20, Praha 1-Staré Město – pondělí až pátek
– 10–24 hod., sobota až neděle – 16–24 hod.

www.k4klub.org

Divus Bubenská 1, Praha 7, pondělí až sobota od 11.00 do 21.00,
k dispozici na baru

www.divus.cz

Prodejní a petiční stánek Socialistické Solidarity, Mariánské náměstí,
Praha 1-Staré Město, před Městskou knihovnou v Praze 100 metrů od
stanice Staroměstská, každý čtvrtek od 17.00 do 18.00

www.socsol.cz